

Onze-Lieve-Vrouwkerk Herentals

Reiulf Ramstad Arkitekter
Corbey Ringoir

Inhoudstafel

- 1 GENIUS LOCI
- 2 DE KERK
- 3 DE FUNCTIE
- 4 CONSTRUCTIE EN MATERIALISATIE
- 5 INTERIEUR EN AKOESTIEK
- 6 DUURZAAMHEID EN TECHNIEKEN
- 7 PARKEREN EN FINANCIËLE MEERWAARDE
- 8 HET REALISATIEPROCES

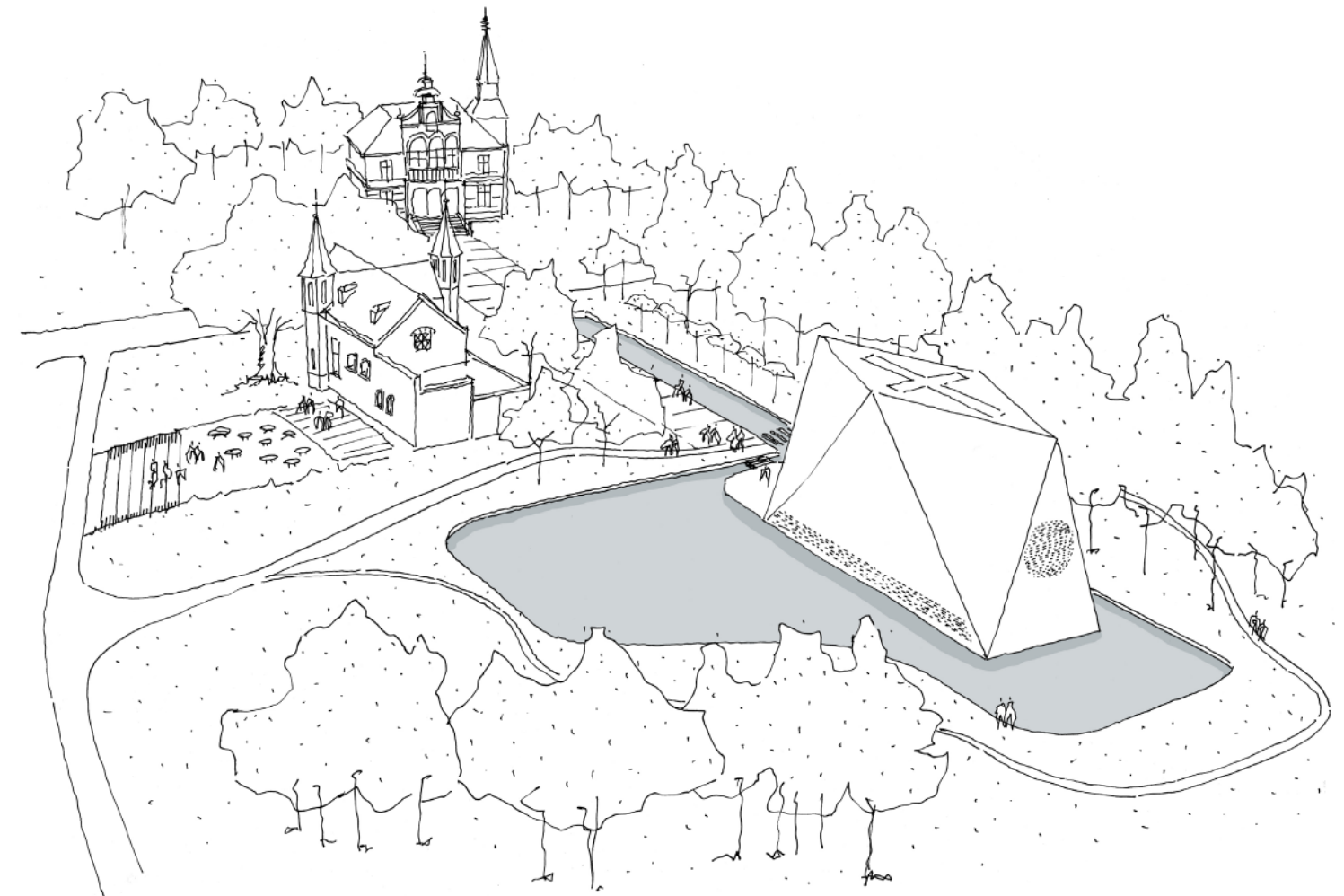

Deze bundel toont een algemene visie die is gebaseerd op de gegevens die ter beschikking zijn gesteld door de opdrachtgever en de praktijkervaring van de TV Reulf Ramstad Corbey Ringoir. Het vertaalt de ambities om van deze opdracht een hoogwaardig en duurzaam project te maken. De voorgelegde schets/visie heeft niet de intentie om definitief te wezen. Het ambieert om wijzigingen op te nemen, te groeien in de tijd en om in te spelen op alle toekomstige parameters die gesteld zullen worden in overleg met de bouwheer, gebruikers, overheden, omwonenden en andere belanghebbenden.

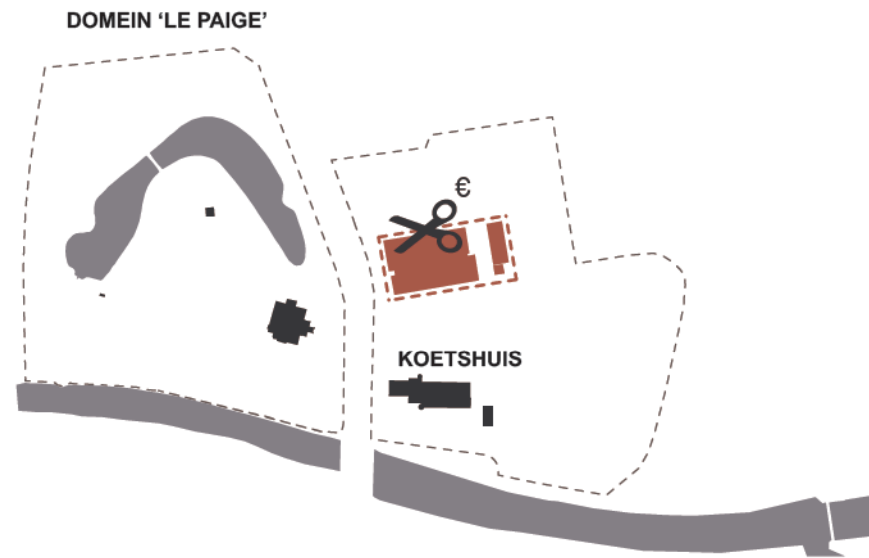
1

Genius Loci Het verhaal van de plek

Domein Le Paige wordt de schakel tussen de stad Herentals en de groene Kempische heuvelrug. Ons ontwerp is meer dan een gebouw alleen, de context waarin het geplaatst wordt is minstens even belangrijk. Om op zoek te gaan naar de meest ideale bouwplaats en het beste ontwerp kijken we in eerste plaats wat de plek ons te bieden heeft. De kerk zal dan ook een ankerpunt worden van wandelroutes doorheen het kasteelpark en langs de Kleine Nete.

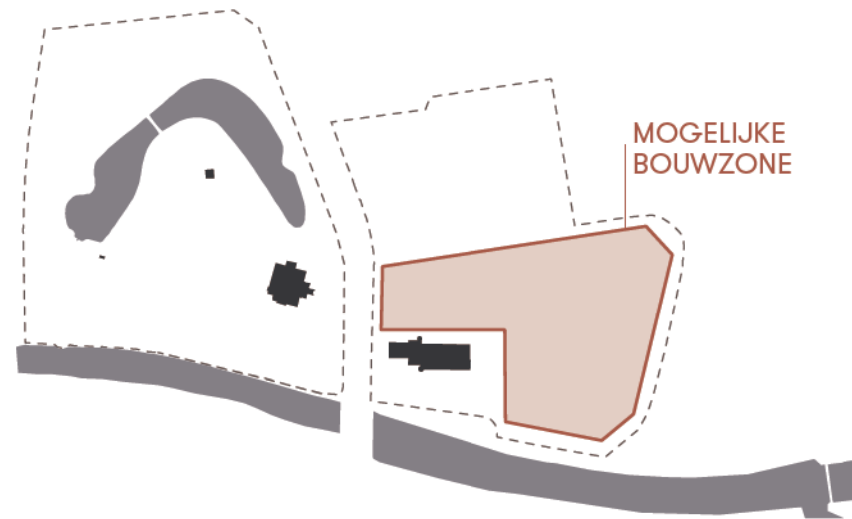
BEPALEN VAN DE BOUWPLAATS

Afbraak van de huidige kerk

Door jarenlange leegstand is de huidige kerk in een verloederde toestand beland. De locatie en vormgeving van het gebouw zijn niet te rijmen met de verwachtingen die de opdrachtgever aan de nieuwe kerk gekoppeld heeft.

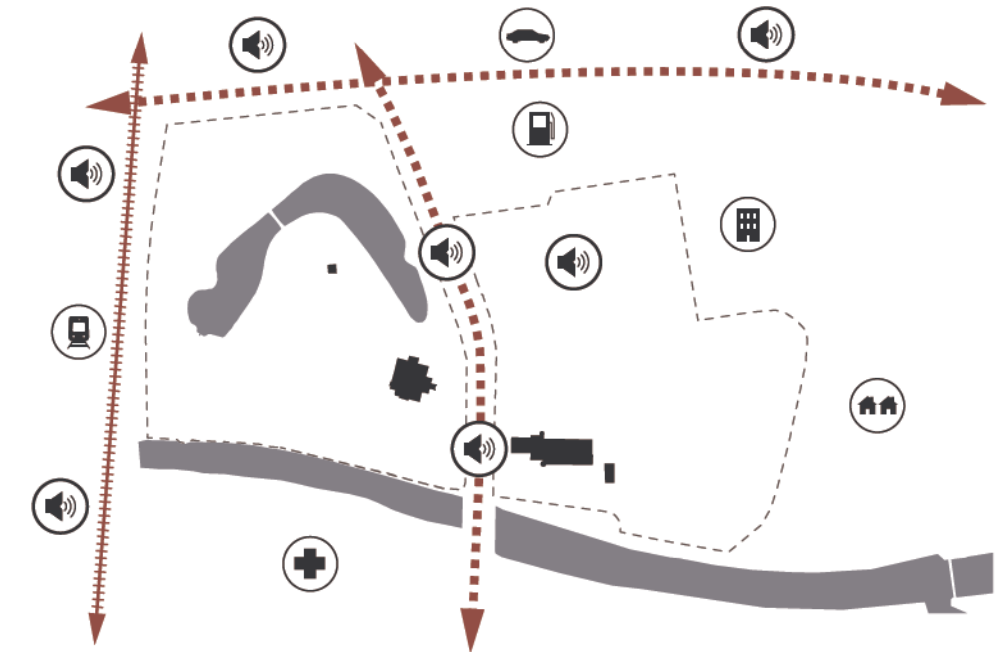
We beslissen om de bestaande kerk en naastgelegen bijgebouwen af te breken. De vrijgekomen zone van de site ligt naar onze mening te dicht bij de straatzijde en het tankstation om de nieuwe kerk erop te plaatsen. Daarom wordt deze plek ingezet om een financiële meerwaarde te creëren ten behoeve van het onderhoud van de nieuwe kerk. De invulling ervan kan op vele manieren én doorheen de tijd evolueren. Daarom willen we de ruimtelijke kwaliteit van de sacrale omgeving van de kerk niet afhankelijk maken van deze zone. Verderop in deze wedstrijd bundel wordt hier meer duiding over gegeven.

Respecteren van de eigendomsstructuur van de site

We stellen voorop om de nieuwe kerk te bouwen op grond die eigendom is van de kerkfabriek Onze Lieve Vrouw Herentals of het Dekenaat Zuiderkempen en niet in erfpacht gegeven is.

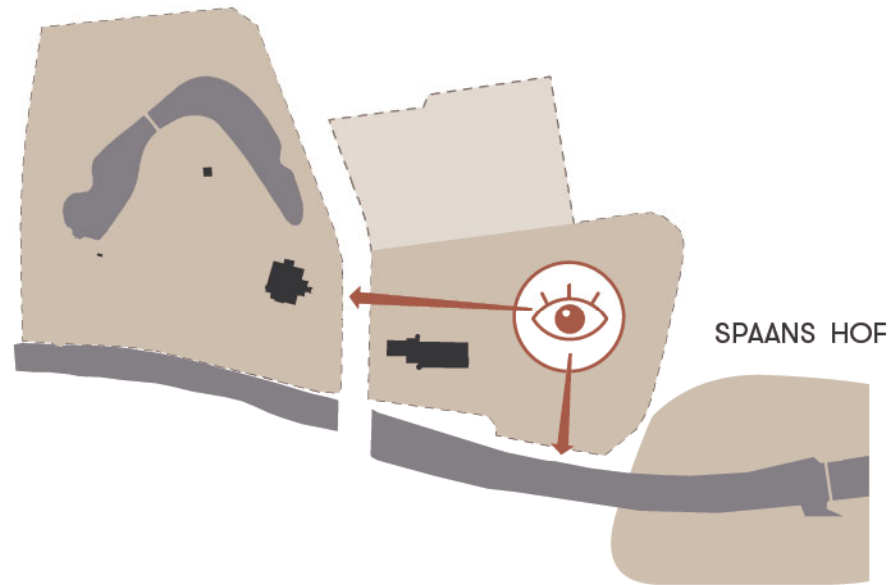
Complexe overdrachten van eigendommen worden vermeden waardoor dit geen negatieve impact kan hebben op de kost en termijn van het project.

Invloed van omgevingsgeluid

De nieuwe kerk dient een plek van verstillings te zijn, de negatieve impact van het geluid afkomstig van de spoorweg en ringweg zijn niet wenselijk. De door ons vooropgestelde bouwplaats van de kerk is binnen het projectgebied het verst verwijderd van deze geluidsbronnen. Doorheen het hele projectproces zal Level Acoustics & Vibration, het studiebureau akoestiek dat opgenomen is in ons ontwerpteam, erover waken dat het omgevingsgeluid geen invloed zal hebben op de beleving in de kerk.

HET PARKLANDSCAP

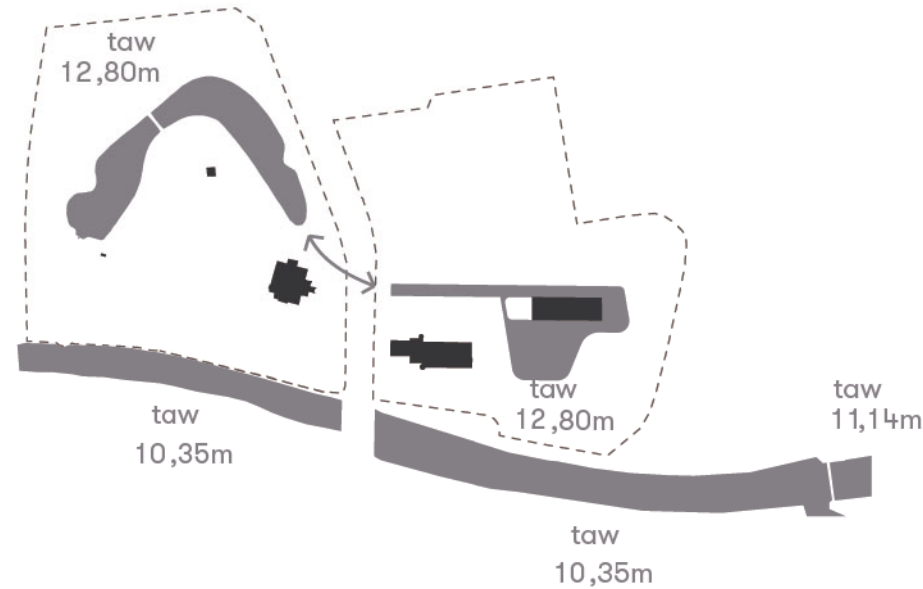
Groenaanleg zorgt voor gerichte interactie met de omgeving

We planten tal van nieuwe bomen en struiken aan. Deze versterken het groene karakter van de site.

Door de bomen op een doordachte wijze aan te planten worden enerzijds wel overwogen zichtassen op de site gecreëerd. Anderzijds schermen ze de sacrale omgeving af ten opzichte van naastgelegen bebouwing die hier niet mee overeenstemmen. We kiezen voor een gerichte interactie met de omgeving, omdat deze effectiever en gevarieerder is dan wanneer de kerk zich langs alle mogelijke zijdes zich zou tonen.

De zichtas tussen de Kleine Nete en de kerk houden we bewust open om de connectie met het water te maken en de aandacht van voorbijgangers te trekken. De zichtas die we maken tussen het kasteel Le Paige en de kerk zorgt voor een zichtbaarheid vanaf de Nederrij. Deze zichtas legt op een subtiele wijze de link bloot tussen de in het legaat voorbestemde positie (kasteel Le Paige) en de door de ontwerper gekozen bouwplaats.

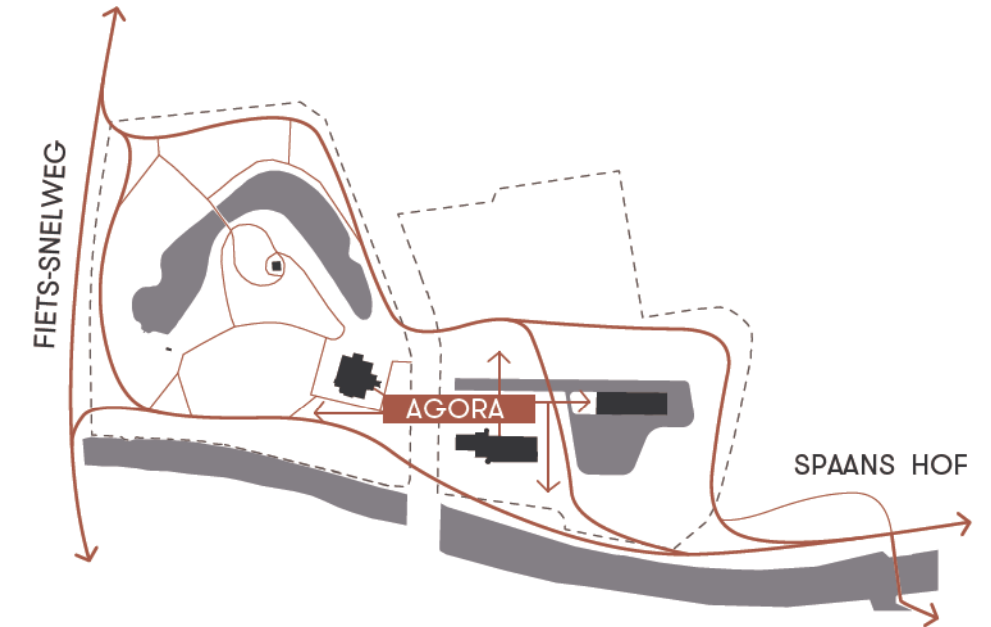
Door het volop inzetten van een groene omgeving ontstaat één grote parkzone.

Integratie van water op de site

Doormiddel van een nieuwe waterpartij wordt de oude vestenstructuur terug zichtbaar gemaakt. Volgens het beheersplan Le Paige is het gewenst om het waterniveau van de bestaande kasteelvijver naar TAW 12.80 te brengen. De nieuwe vijver willen we op dezelfde pas brengen. Dit niveau is te hoog ten opzichte van zowel het lage als het hoge gedeelte (voor de stuw) van de Kleine Nete om ze op gravitaire wijze te laten irrigeren. Er wordt een pompinstallatie voorzien om het rivierwater uit de Kleine Nete in de vijver te brengen. De nieuwe waterpartij wordt verbonden met de bestaande parkvijver doormiddel van de aanwezige verbindingsbuis onder Nederrij terug in dienst te nemen. Op die manier doet dezelfde pompinstallatie dienst voor beide vijvers.

De hoogte van het terrein loopt af van de Nederrij richting Spaanshof. We willen de bestaande hoogteplassen van de site respecteren zodat het bestaande groen, onder andere tussen het projectgebied en de naastgelegen woonwijk, gelijkwaardig kan worden.

Padenstructuur & park-agora

Padenstructuur

De projectzone wordt op een spontane manier verweven met het omliggende landschap. Voldoende nieuwe ingangen en nieuwe publieke assen zorgen dat het park laagdrempelig en doorwaadbaar wordt. Paden zijn niet langer doodlopend zodat ze geactiveerd worden. Het nieuwe parkgedeelte rondom de kerk wordt een hedendaagse verderzetting van de Engelse parktuin. De nieuwe paden slingeren, eigen aan de landschappelijke stijl, harmonieus doorheen het park. Ze verbinden het bestaande kasteelpark met het nieuwe parkdeel. Er wordt ook een betere connectie gemaakt met het Spaanshofpark zodat beide met elkaar verweven zijn.

Vanuit het kasteelpark Le Paige is de nieuwe fietsnelweg die langs de spoorweg loopt bereikbaar. De voetgangers- en fietsbrug over de Kleine Nete die hiervoor gebouwd zal worden connecteert de ziekenhuissite met het park. Revaliderende patiënten kunnen langs deze weg een wandeling door het park maken of verstilling zoeken bij de kerk.

Park-agora

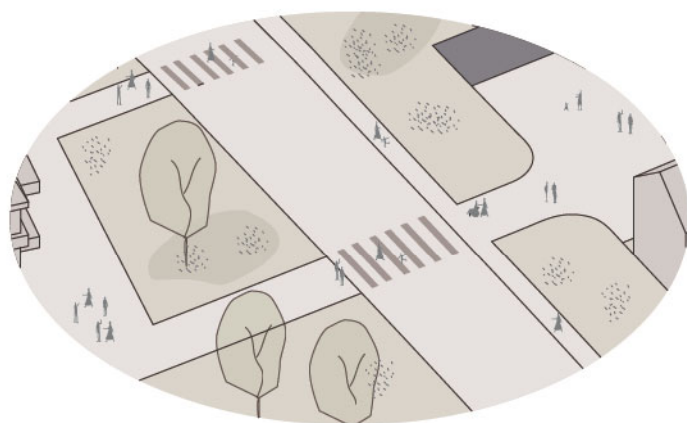
Het landschapontwerp borduurt subtiel verder op de bestaande structuren, met als doel de nieuwe kerk perfect te kaderen in zijn omgeving en de ervaring van de natuur te versterken. In het landschap van het kasteelpark Le Paige vormt de aaneenschakeling van diverse publieke ruimtes een sequentie van scènes: de ligweide, de vesten met parkvijver, de buitenkathedraal, boomweide van zomereiken, kasteelomgeving, etc. Zoals het beheersplan Le Paige het omschrijft zorgt de afwisseling tussen deze scènes voor een diverse beleving. Bij de vormgeving van het nieuwe parkgedeelte rondom de nieuwe kerk is nagedacht om deze diversiteit te versterken door een nieuwe typologie toe te voegen: het park-agora.

- 1. Onze-Lieve-Vrouwkerk
- 2. Koetshuis
- 3. Zuiderterras koetshuis
- 4. Park-agera
- 5. Fietsenstalling
- 6. Connectie met Spaanshofpark
- 7. Nevenfunctie (financiële meerwaarde)
- 8. Parking
- 9. Gebedsplek
- 10. Tankstation
- 11. VLM
- 12. Herinrichting Nederrij (connectie twee parkdelen)
- 13. Kasteel Le Paige
- 14. Openluchtkathedraal
- 15. Brug Kleine Nete (connectie ziekenhuis)
- 16. Fietsnelweg

INPLANTINGSPLAN 1:1000

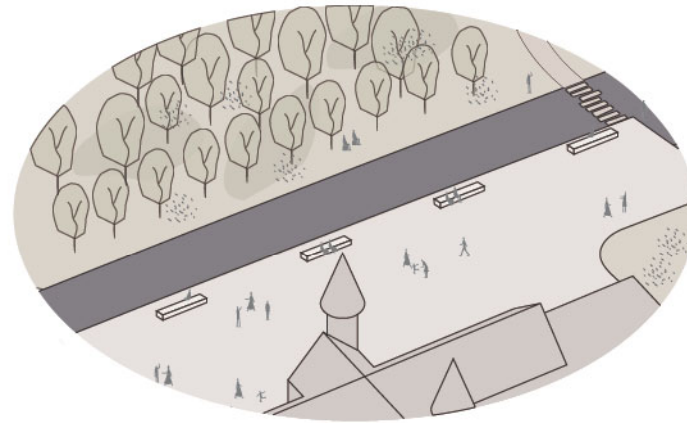
DE NEDERRIJ

De Nederrij is een belangrijke invalsweg tot het centrum van Herentals. Ook heeft ze een belangrijke waarde voor het bereiken van het ziekenhuis. Jammer genoeg deelt ze de site op in twee delen en zorgt het drukke gemotoriseerd verkeer voor een harde grens en grote geluidsbron. Daarom willen we in samenspraak met de stad Herentals enkele ingrepen voorstellen om de twee delen van het park op een sterke manier te verbinden met elkaar.

Het straatparkeren ter hoogte van het koetshuis vormt een enorme barrière. Ook verminderen de geparkeerde wagens de zichtbaarheid van overstekende voetgangers. We stellen voor om deze plaatsen (9 stuks) te supprimeren. De vrijgekomen plaats geven we aan de zachte weggebruiker. Dankzij bredere voetpaden kunnen voetgangers en kinderwagens mekaar beter kruisen en kunnen passanten met elkaar praten zonder de doorgang te belemmeren. De parking op de site zal voldoende groot zijn om deze te verwijderen plaatsen te compenseren (zie verderop in deze bundel).

Ter hoogte van het park willen we een afremmend effect van de auto's veroorzaken door het type verharding van de park-agora en voetpaden door te trekken over de weg. Een gewijzigde verharding genereert ook een poorteffect, een verwijzing naar het binnenrijden van de stad ter hoogte van de vesten. Ook het invoeren van een zone 30 is hier aangewezen. Hierdoor wordt niet alleen de verkeersveiligheid verhoogd maar ook het verkeerslawaai ten opzichte van het park en de sacrale ruimte drastisch verminderd. Het plaatsen van verkeersdrempels is minder aangewezen gezien dit nadelig is voor het busverkeer van De Lijn.

Aan de elementen zoals de statige poort en smeedijzeren hekwerk worden niet geraakt gezien ze onderdeel uitmaken van het beschermde stadslandschap.

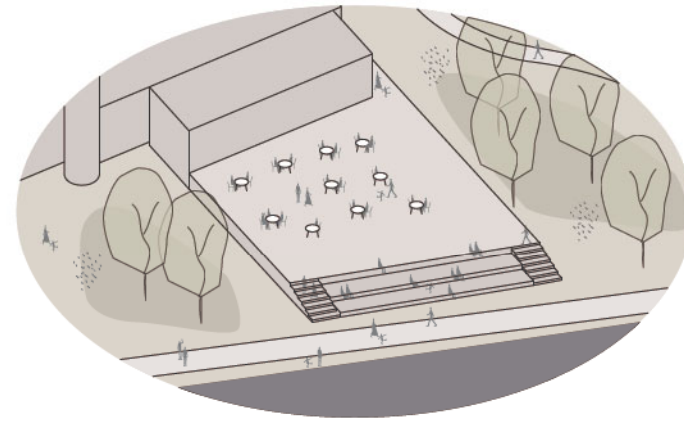

PARK-AGORA

In het nieuwe parkgedeelte aan de nieuwe kerk wordt nieuwe typologie van open ruimte toegevoegd die nog niet in het bestaande park aanwezig is. Als verbindend element tussen het kasteel, het koetshuis en de nieuwe kerk maken we een park-agora. Deze ingreep gaat de site op een natuurlijke manier structureren en indelen.

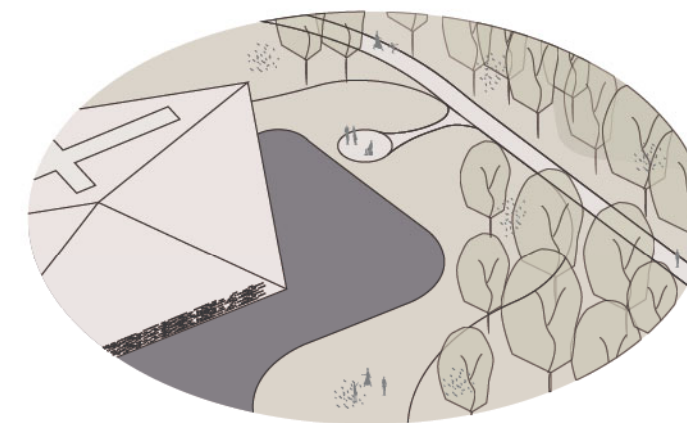
Ze doet dienst als open plek voor de begroeting van de gelovigen, familie van overledenen of gehuwden en voor de gemeenschapsvormende samenkomst na de liturgie. Een multifunctionele buitenruimte die vooral als doel heeft ruimte te scheppen om de invullingen en activiteiten toe te laten waar onder andere de kerk naar vraagt.

Het park-agora wordt ook de functionele ruggengraat van de site. Zo maakt ze zowel de nieuwe kerk als koetshuis bereikbaar voor hulpdiensten zodat deze gebouwen voldoen aan de geldende brandnormen. De functie in het koetshuis wordt er door bereikbaar voor leveringen. Ook kunnen begrafenisondernemers met ceremoniewagens dichterbij de kerk komen.

DE KLEINE NETE

De relatie tussen de site en het water wordt versterkt door onder andere de huidige wildgroei aan struiken doordacht aan te pakken. We leggen een zuidgeoriënteerd terras aan dat de horecafunctie in het koetshuis een meerwaarde biedt. Luie trappen overbruggen het hoogteverschil met het pad langs de rivier en doen dienst als zitbanken.

GEBEDSPLAATS

Op verschillende plaatsen worden nieuwe rustpunten gemaakt die in relatie staan met het water en de nieuwe kerk. Zo maken we in het park een kleine gebedsplaats. De uitwerking van deze elementen kan in samenspraak gebeuren met de partijen die het beheersplan Le Paige uitvoeren zodat over de volledige site éénzelfde vormgeving aangehouden wordt.

Zoals bij het bestaande kasteelpark kan ook in het nieuwe parkdeel op doordachte plaatsen kunstintegratie gebeuren langs wandelroutes.

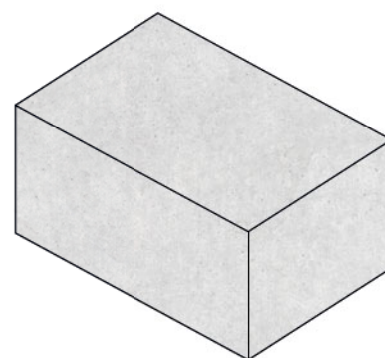
2

De kerk Het architecturale concept

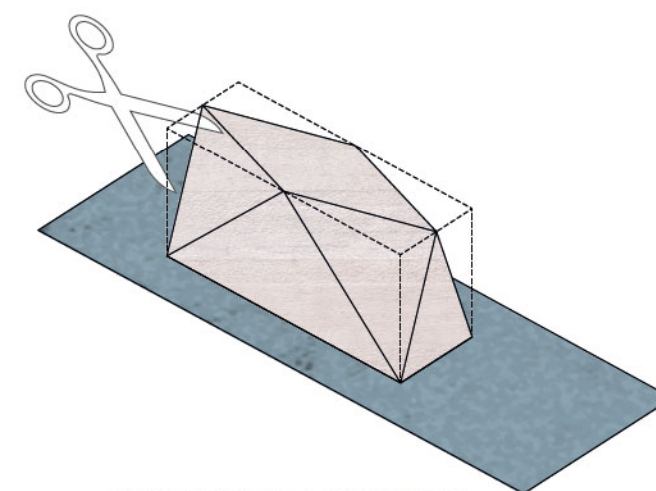
We hebben de ambitie om een kerk met een eigen ziel en sfeer te ontwerpen. Een ziel die pas volledig tot zijn recht komt wanneer het in dialoog gaat met het omliggende landschap en de gebruikers. Om deze ambities waar te maken gaat binnen ons ontwerp veel aandacht naar materiaalgebruik, verhoudingen, bouwdetails, akoestiek en daglicht.

De kerk wordt op het water geplaatst. Het gebouw omarmt het landschap en vice versa. Het gebouw is mede door zijn hoogte een baken maar met respect voor de context. Het plan is een eenvoudige rechthoek van 30 bij 10 meter. De vorm van het gebouw maakt het herkenbaar en eenvoudig leesbaar. Het gebouw oogt robuust maar is genereus.

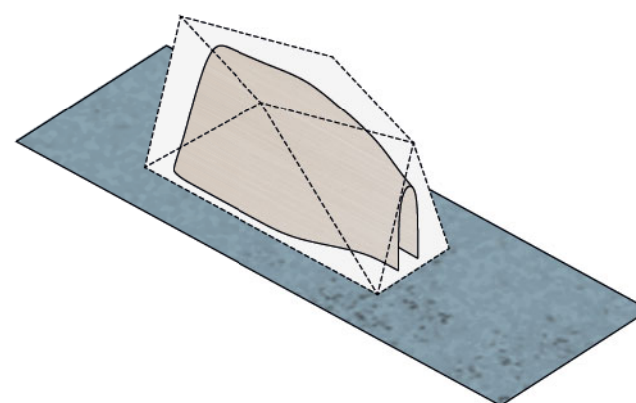
De benadering van de kerk is een georchestreeerde spanningsopbouw. Het wandelpad door het water geeft de bezoeker de tijd om zijn hoofd leeg te maken en zich over te geven aan de sacraliteit en spiritualiteit van de plek. Eens hij voor de kerk staat, omringd door water, kan hij 'de wereld' achter zich laten en kan hij zich overleveren aan de geborgenheid van de kerk.

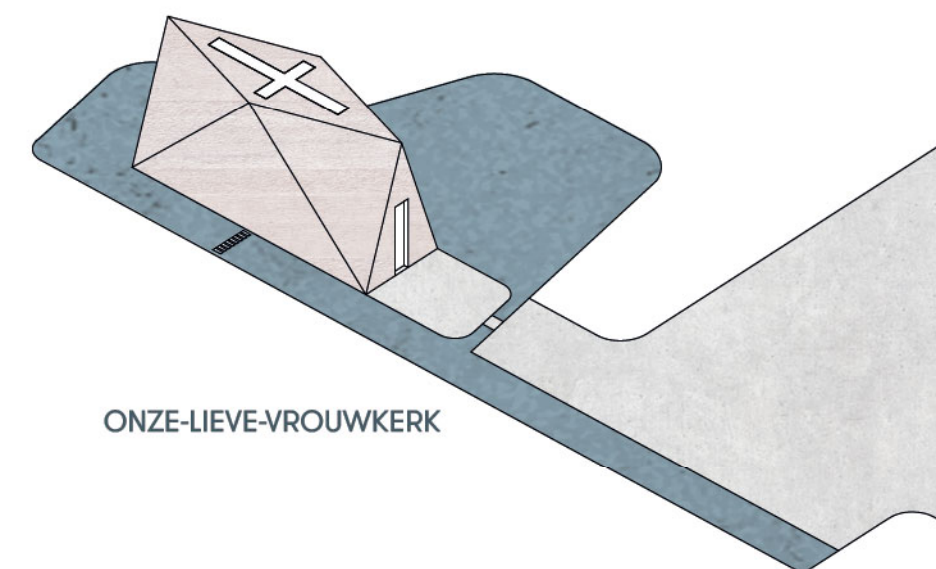
PROGRAMMA

CONTEXTUELE AANPASSING

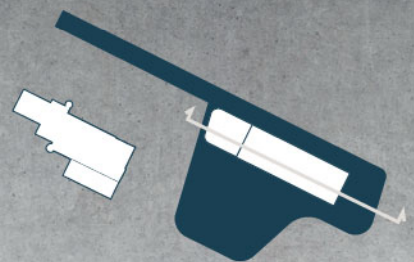
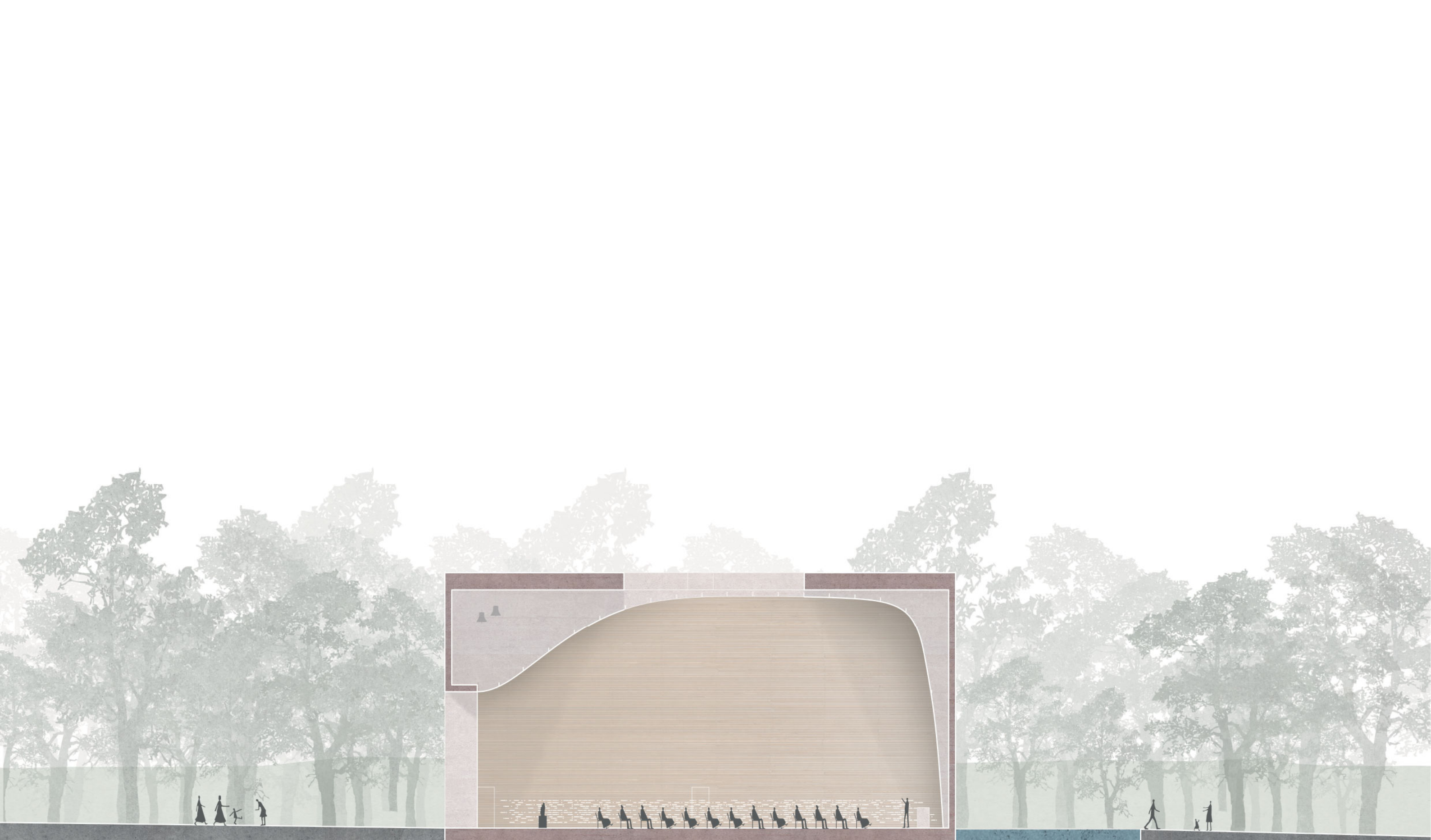
INTERIEUR / EXTERIEUR IDENTITEIT

ONZE-LIEVE-VROUWKERK

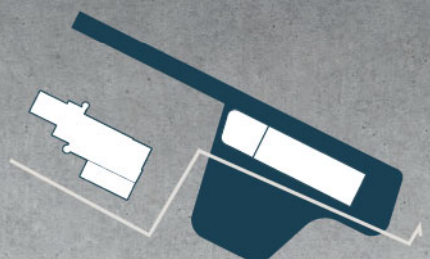

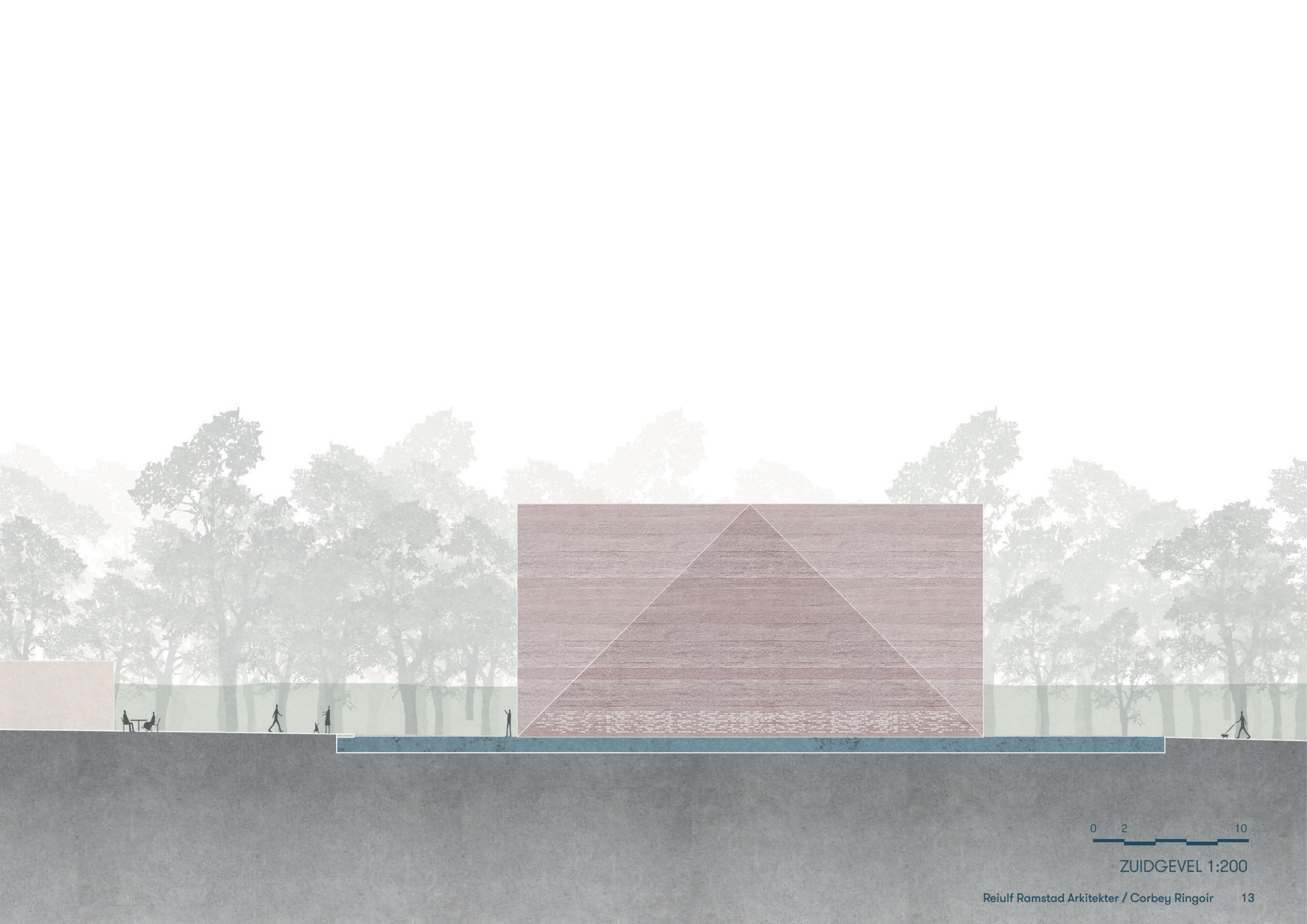
- 1. Liturgische ruimte [156 plaatsen]
- 2. Kitchenette
- 3. Sacristie
- 4. Bergruimte
- 5. Vestiaire
- 6. Toilet
- 8. Standbeeld Onze Lieve Vrouw in 't Zand
- 9. Altaar en lezenaar

0 2 10

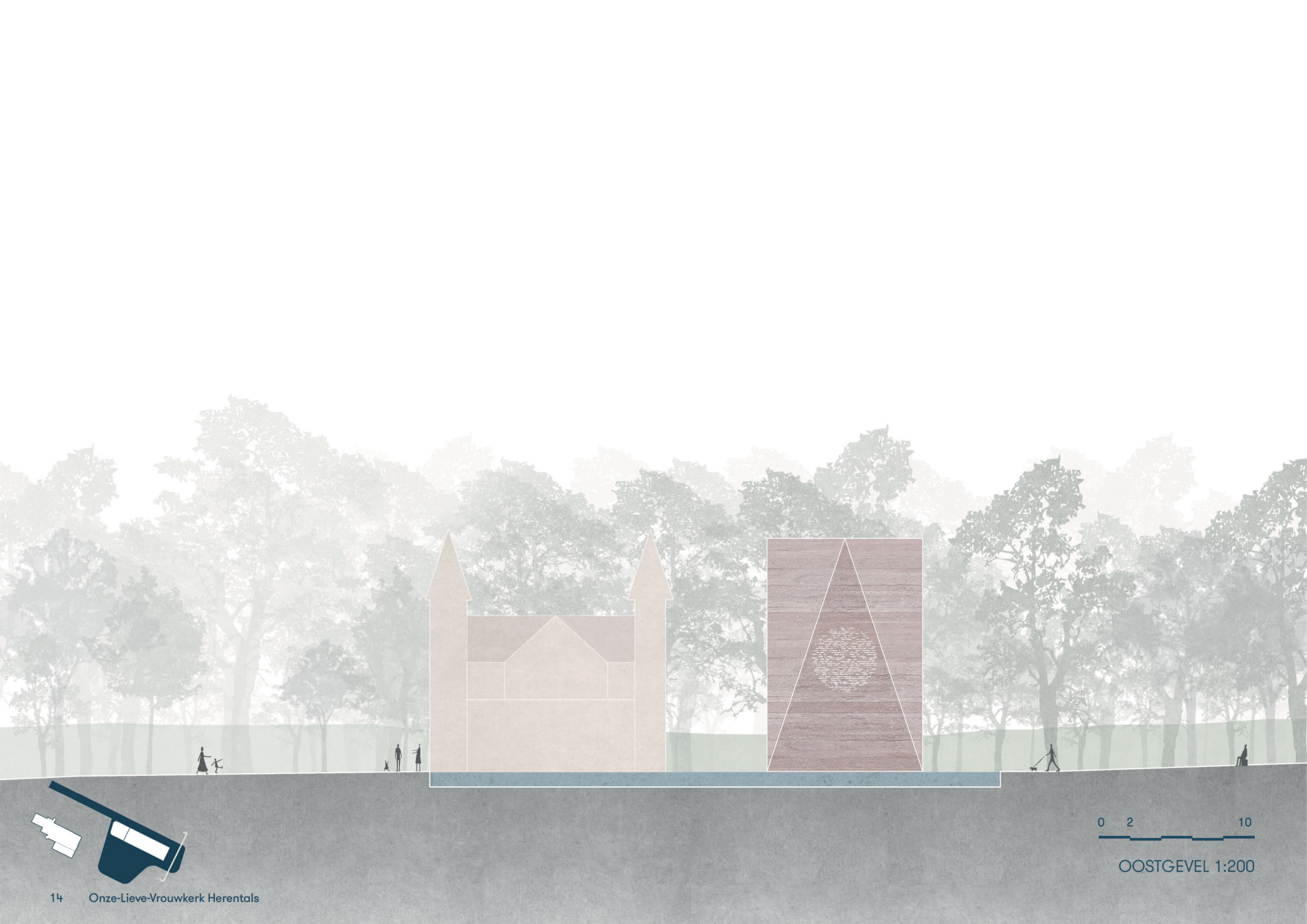
SNEDE 1:200

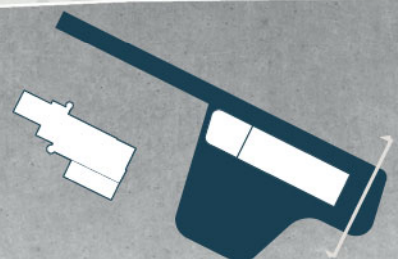
0 2 10

ZUIDGEVEL 1:200

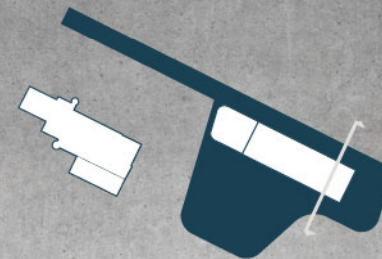
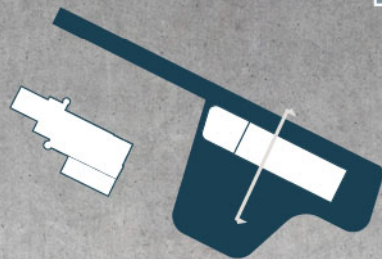
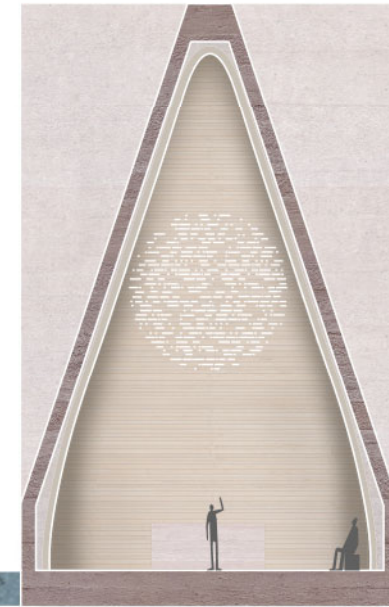
0 2 10

OOSTGEVEL 1:200

De reis

De grote toegangsdeur in messing maakt het gebouw laagdrempelig en bezoekers nieuwsgierig om de kerk te betreden. Eenmaal binnen treedt een gevoel van verwondering op. Het interieur wordt gekenmerkt door zachte vormen. Niets dat langs de buitenzijde doet vermoeden dat onder de betonnen huid deze ruimtelijke beleving verscholen zit. Perforaties in de gebouwschil dragen bij tot een mystieke sfeer en versterken de link met het omringende water. De ruimtelijke beleving is hoofdzakelijk gericht op introspectie. In de kerk is het licht een viering van het leven. De kruisvorm in het dak richt zich tot God en brengt zenitaal licht binnen. Het gebouw ensceneert het licht en het zicht en scheidt daarmee een ruimte waarin bezoekers zich op hun gemak voelen. De beleving verandert naarmate men zich verplaatst in het gebouw. De ruimte blijft hierdoor intrigeren, ook na vele bezoeken.

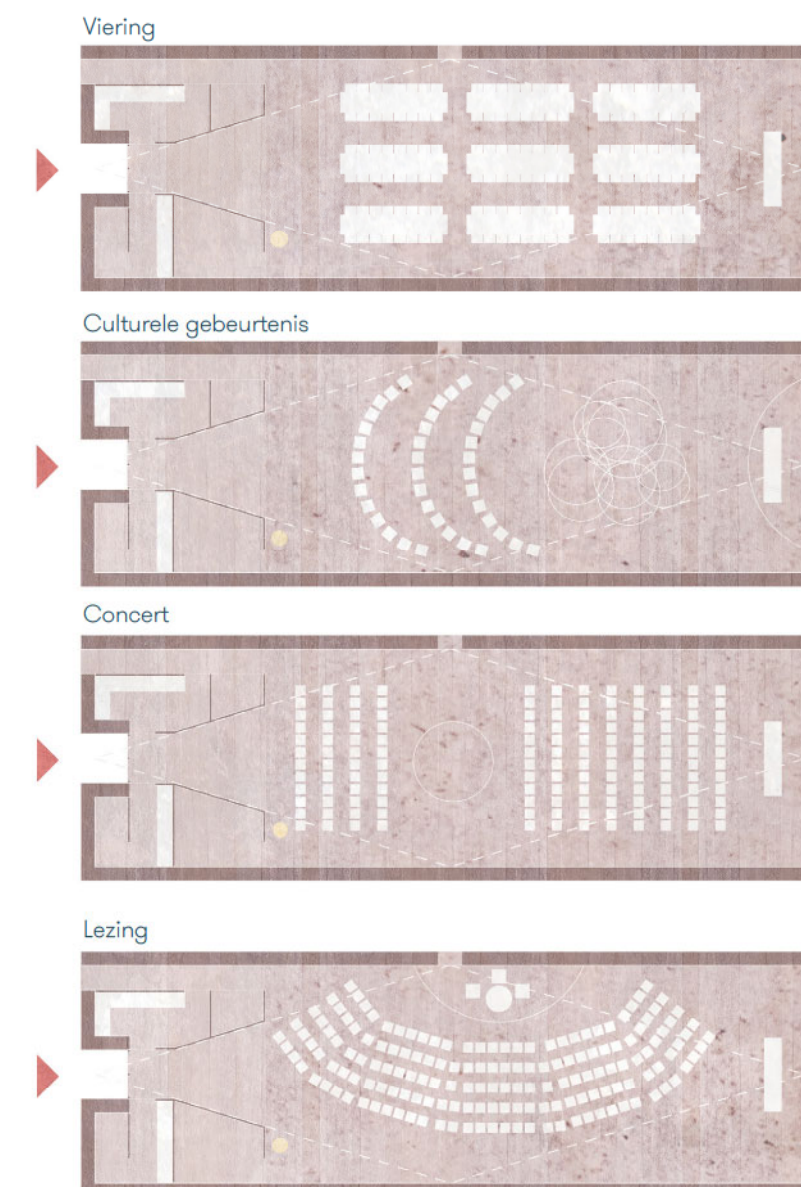
3

De functie

De rol van de kerk in de verdere geschiedenis

De opdracht biedt een kans om het idee van een kerk te actualiseren zonder evenwel de traditionele conventies van een goed kerkgebouw uit het oog te verliezen. De kerk dient een polyvalente plaats te zijn. Enerzijds is ze een plek voor ontmoeting met een socio-culturele waarde, anderzijds een plek voor verstillig.

Door zijn eenvoud is de ruimte multifunctioneel inzetbaar. Het eenvoudig te verplaatsen meubilair draagt hier toe bij. Muziek, poëzie en kunst zijn uitingen die in dit gebouw tot hun recht moeten komen. Mede vanuit deze beschouwing stellen wij voor ons ontwerp als drager van kunst te laten fungeren. Participatie van (locale) kunstenaars tijdens het ontwerpproces van zowel het gebouw als de omgeving kan het project verrijken en de verwantschap in het geheel benadrukken.

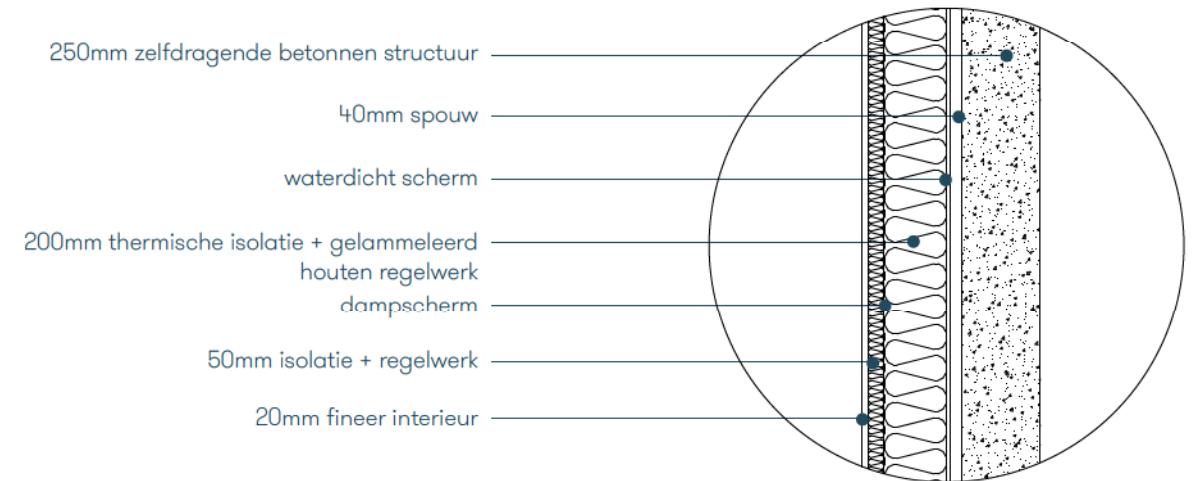
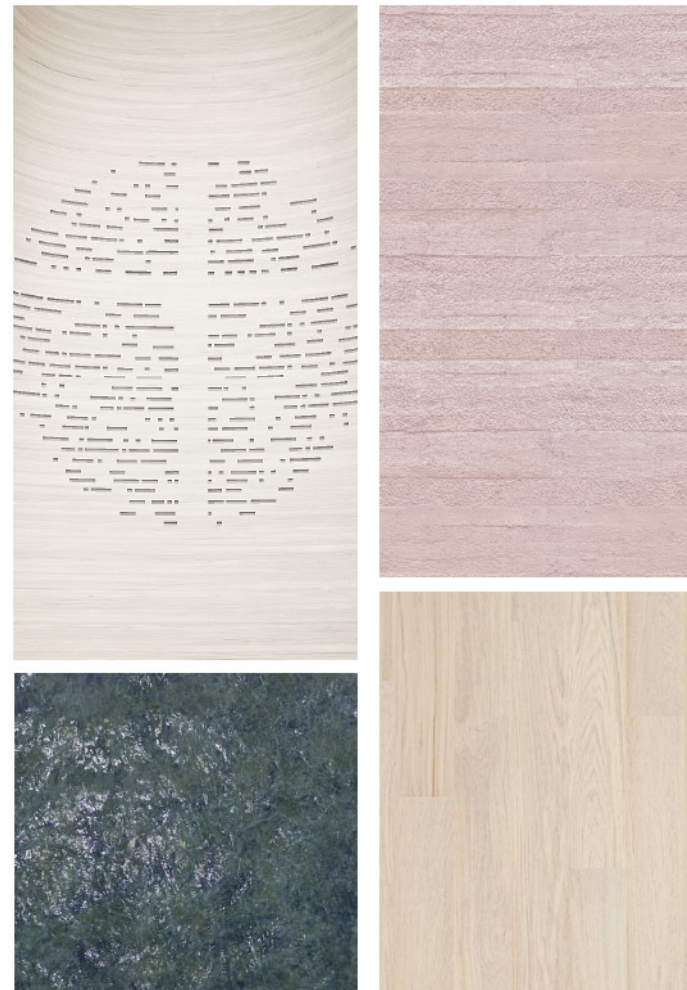
4

Constructie en materialisatie

Een helder gebouw wordt vertaald in een heldere detaillering en resulteert in een bouwbaar en duurzame architectuur. De materialen die we gebruiken zijn sober maar niet somber en stralen een gevoel van rust uit.

De vorm van de kerk is mede vormgegeven door zijn structurele eigenschappen. De primaire dragende constructie bestaat uit een gevouwen betonnen omhulsel, ter plaatse gestort volgens hetzelfde procedé als geramd aarde. Dit is een oude techniek voor het bouwen van muren. Geramd beton is de eigentijdse, sterkere update van deze traditie. Het materiaal krijgt een bruin, grijze kleur door middel van natuurlijke pigmenten. Deze sluit perfect aan bij de omliggende natuur en de bakstenen van het koetshuis en kasteel Le Paige. Samen vormen de betonplaten een gevouwen cascostructuur met voldoende stijfheid. Gecombineerd met een strookfundering is de constructie voldoende draagkrachtig om waar nodig openingen in de gevel te maken. Het beton wordt met een hydrofuge behandeld om vervuiling tegen te gaan en krijgt een onzichtbare anti-graffiticoating.

De materialisatie van de binnenzijde bestaat volledig uit hout en staat in contrast met de buitenzijde. Er wordt enkel met duurzaam verbouwde houtsoorten gewerkt (FSC-label). De interne houten portieken volgen de vorm van het interieur en ondersteunen de houten interieurafwerking. De houten portieken worden gestabiliseerd door de betonnen schil. Om het bouwproces te rationaliseren, stellen wij voor om de interne houtskeletbouw te gebruiken als onderdeel van de steigerconstructie om de bekisting van de betonnen buitenschil te maken.

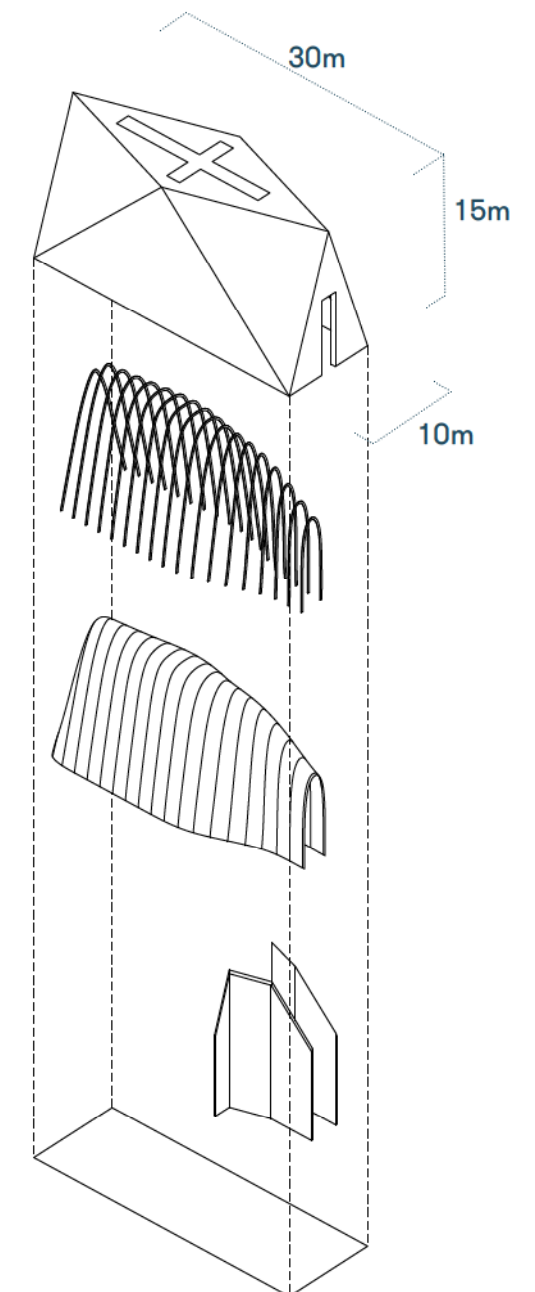
250mm zelfdragende betonnen structuur

200mm gelammeerd houten regelwerk voor fineer interieur

20mm fineer interieur

binnenwanden

betonvloer

5

Interieur en akoestiek

Beleving en symboliek

Het houten interieur straalt tegelijkertijd eenvoud, rust als warmte uit. Gelovigen kunnen bidden in een plaats waar ze zich thuis voelen. De houten stoelen zijn robuust en tijdloos. Bij dagdagelijks gebruik, wanneer er geen ceremonie of dergelijke plaatsvindt, zullen er geen 150 stoelen nodig zijn. Daarom kan het type stoel dat we voorzien op elkaar gestapeld en opgeborgen worden in de daartoe voorzien bergruimte. Zo kan er eenvoudig ingespeeld worden op de wisselende bezetting van het gebouw. We willen ten eerste vermijden dat vele lege stoelen het gevoel geven dat het gebouw te groot gedimensioneerd is.

De lezaar en het altaar voorzien we in gepigmenteerd uitgewassen/gepolijst beton. Dit verwijst naar de buitenafwerking en geeft een solide en robuuste waarde aan de objecten. Ze worden ogenschijnlijk uit eenzelfde blok geconstrueerd waardoor de lezaar niet als een afzonderlijk, nietsbetekenend element overkomt maar er eenheid en eenvoud is, dewelke de rust in de kerk bewaard. Het beeld van Onze Lieve Vrouw in 't Zand krijgt een prominente plaats toegewezen in de ruimte. Het kruis krijgt een prominente plaats doch blijft het subtiel door het onderdeel te laten uitmaken van het roset achter het altaar. Met een lichtkruis willen we niet alleen de kruisiging, de dood van Jezus, weergeven, maar ook licht dat leven en dood overschaduw. Zo wordt een lichtkruis een teken van hoop.

De signalisatie en de logo's worden voorzien in geborsteld messing. Dit zorgt voor een subtiele toevoeging van materiaal en textuur in de ruimte. We kunnen de materialisatie van het interieur herleiden tot een 4-tal materialen. Deze beperkte materiaalkeuze is een bewuste keuze om de eenvoud en rust in de kerk te bewaren zodat de bezoeker niet afgeleid wordt en zich volledig kan overleveren aan de spiritualiteit.

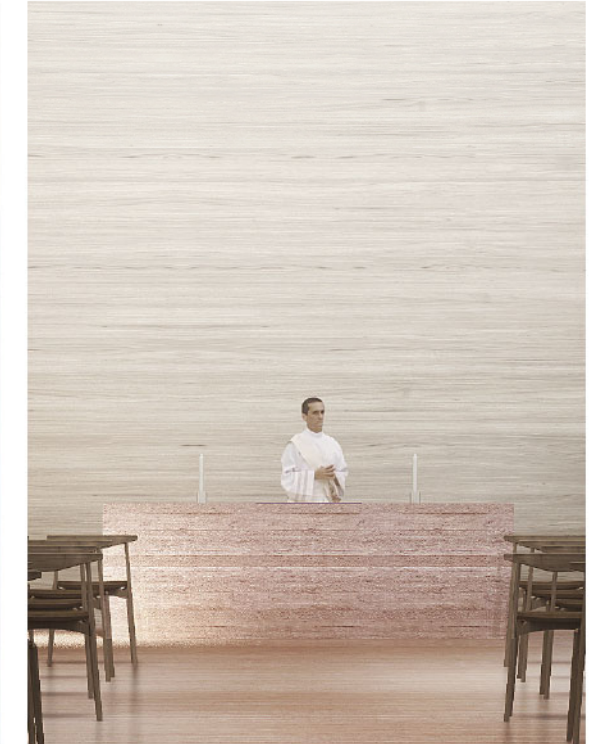
Akoestiek

De akoestiek van een ruimte hangt af van de vorm van de ruimte, van de afmetingen ervan (lengte, breedte en hoogte) en van de interieurafwerking (absorberend of reflecterend). Een belangrijke parameter in de akoestiek van een ruimte vormt de nagalmtijd. Daarnaast vormen de aanwezigheid van voldoende geluidverstrooiing (diffusie) en de aanwezigheid van "nuttige vroege reflecties" belangrijke factoren voor de akoestiek van een ruimte.

De gekromde houten binnenafwerking heeft een positief effect op de ruimteakoestiek. Met de krommingen wordt voorkomen dat geluid tussen parallellen vlakken op en neer blijft kaatsen. Het geluid wordt in alle richtingen weerkaatst zodat een gelijkmatig geluidniveau over de hele zaal gerealiseerd wordt. Bij de uitwerking van de afwerking wordt gelet opdat focusering van geluid door krommingen niet optreedt (ter plaatse van het podium en zitplaatsen/publiekvlak).

Gezien het multifunctionele gebruik van de zaal is er behoefte aan de mogelijkheid om de nagalmtijd te kunnen variëren. Een dienst of lezing vraagt om een 'droge' akoestiek terwijl voor onversterkte muziek een 'levendige' akoestiek gewenst is. In de zaal worden vaste geluidabsorberende voorzieningen voorzien, te weten geperforeerde houten afwerking met geluidabsorberend materiaal erachter en paneelresonatoren (dunnere houten beplating op een spouw gevuld met geluidabsorberend materiaal). Ter hoogte van de ingang worden er flexibele voorzieningen in de vorm van geluidabsorberende gordijnen aangebracht om de nagalmtijd te kunnen aanpassen aan het gebruik.

In veel van de gebruiksvormen zal gebruik worden gemaakt van een elektro-akoestisch versterkt geluidstelsel. Voor het realiseren van een goede spraakverstaanbaarheid is het van belang dat er een goede balans is tussen de akoestiek van de zaal en het aantal, de positionering en het type luidsprekers.

6

Duurzaamheid en technieken

Duurzaamheid wordt benaderd als een integrale discipline, waarbij er op lange termijn gedacht en gehandeld wordt. Hierbij moeten de maatschappelijke, ecologische en economische aspecten met elkaar in evenwicht zijn. We willen het onderwerp niet verengen tot enkel technische studie zoals energie- of waterbeheer. We hebben aandacht voor alle aspecten van duurzame stedenbouw door onder andere volop in te zetten in het creëren van een extra groene omgeving aan de rand van het centrum van Herentals of het stimuleren van zachte vervoersmodi.

Om het gebouw technisch duurzaam te maken en te voldoen aan het BEN-principe werken we volgens de logica van de Trias energetica:

- Luchtdichtheid verzekeren, sterk isoleren, compact bouwen
- Hernieuwbare energiebronnen inzetten
- Verbruik van niet hernieuwbare bronnen ontzien of uitsluiten

Zo wordt er voorzien in:

- 20cm dikke wandisolatie
- CO₂ neutrale opwekking doormiddel van warmtepomp in combinatie met geothermie
- Vloerverwarming op lage temperatuur
- Pv-panelen voor ondermeer de elektriciteitsvoorziening van de warmtepomp
- Regenwaterrecuperatie om de wc te spoelen
- Elektronisch kraanwerk
- Gebruik van dimbare Led-verlichting in combinatie met aanwezigheidsdetectie.
- Een gebouwbeheersysteem dat automatisch inspeelt op de wisselende bezetting van het gebouw. Doormiddel van sensoren en software worden energetische verbeteringen aan de installaties toegevoegd. Op die manier moet de bouwheer niet permanent bezig zijn met afstellen van de technieken.

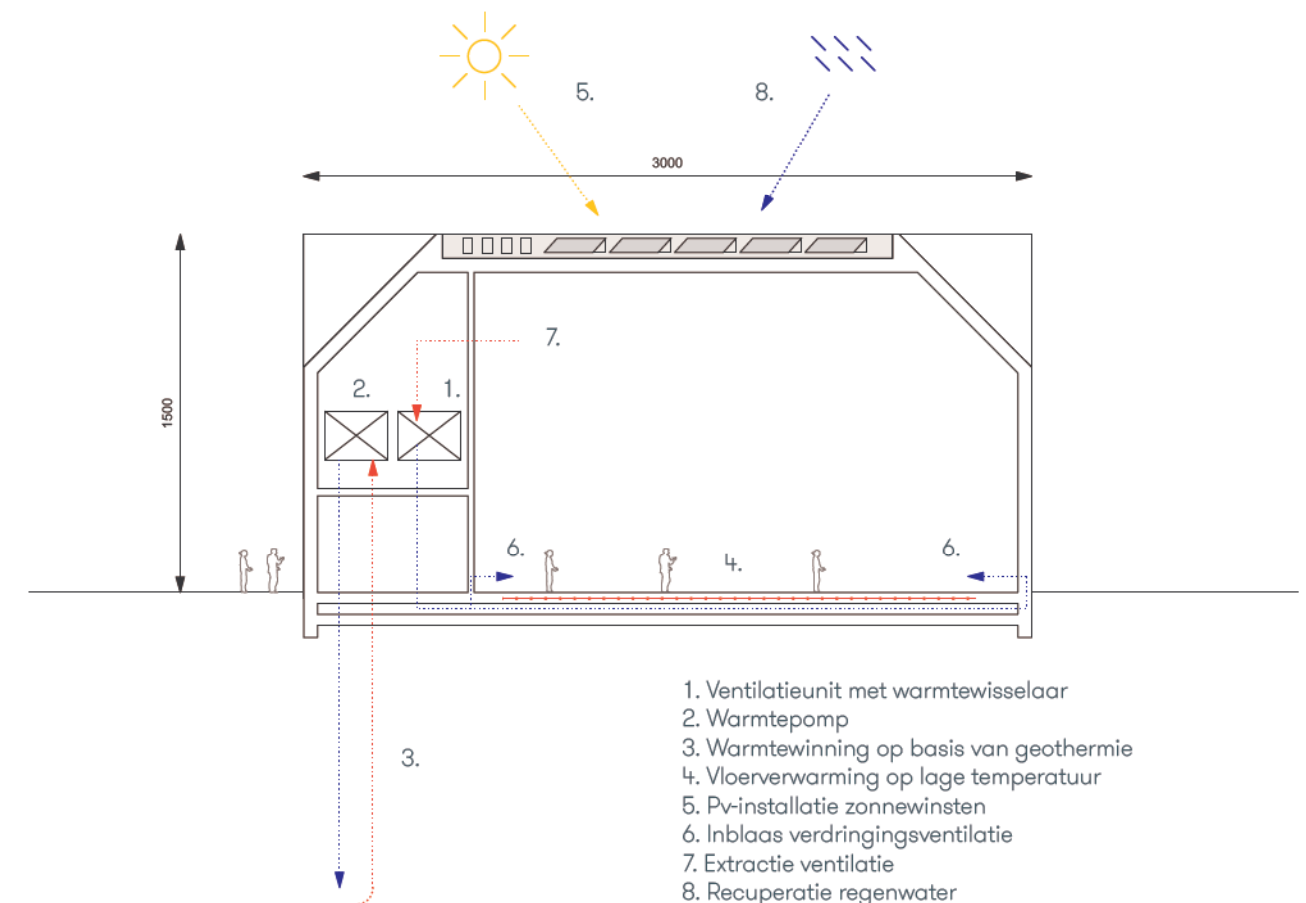
De gewenste binnentemperatuur wordt gerealiseerd door middel van vloerverwarming. De warmtepomp werkt in combinatie met geothermie. De Kempen is een regio met een hoge thermische geleidbaarheid van de bodem, hoe hoger deze is, hoe interessanter het geothermisch project.

Bij hoge bezettingen kan de ruimte intensief geventileerd worden. Op basis van CO₂-detectie wordt de installatie in belangrijke mate zelfsturend zonder interventie van de gebruikers. De verse lucht wordt via perforaties in de plint van de wanden ingebracht volgens de principes van een verdringingsventilatie. Dit heeft het grote voordeel dat de lucht aan heel lage snelheden in de ruimte wordt binnengebracht. Op deze manier kan de installatie zonder storende invloeden zelfs werken tijdens zeer stille momenten in een muziekvoorstelling. De gebruikte lucht wordt achteraan de kerk ter hoogte van het plafond weggezogen. Verdringingsventilatie kent een hoge ventilatie-efficiëntie, hoger ten opzichte van mengventilatie. Hierdoor kan er bespaard worden op het koelvermogen.

Er wordt bijzondere aandacht gespendeerd in het verbergen van de technische installatie zodat ze de rust en sacrale beleving van de ruimte niet verstoren. Een extra hoge dakrand maakt de technieken zoals pv-panelen op het dak niet zichtbaar rondom het gebouw.

Bij de afbraak van de huidige kerk sturen we aan om werk te maken van een uitgebreid sloopdossier volgens de Tracimat-procedure. Op deze manier bekomen we zuivere afvalstromen, die zonder gevaar kunnen gebruikt worden als nieuwe grondstof (cradle to cradle). Door de afbraak van de bestaande kerk dreigen vleermuizen hun woonplaats te verliezen. Om deze op korte termijn te vervangen plaatsen we vleermuiskastjes.

In samenspraak met Natuurpunt plaatsen we een bijenhotel. Wilde bijen zijn ongevaarlijk voor mensen en hebben een positieve impact op de nectarplanten in de omgeving. Bovendien heeft dergelijk hotel een educatieve waarde voor voorbijgangers.

7

Parkeren en financiële meerwaarde

De parkeervraag

Het aanleggen van een parking staat haaks op de sacrale beleving van de omgeving. Daarom zetten we volop in op het stimuleren van zachte vervoersmodi. Zo is een ruime fietsenstalling aanwezig nabij de ingang van de kerk en het koetshuis. Toch dient er op een realistische wijze een antwoord op het parkeervraagstuk gegeven te worden. Uit ons onderzoek op basis van parkeercijfers van het kennisplatform CROW blijkt dat de vraag naar parkeerplaatsen niet te onderschatten is. Voornamelijk 's avonds en in het weekend, wanneer de meeste diensten, bijeenkomsten of events in de kerk en koetshuis plaatsvinden zullen er het meeste plaatsen nodig zijn. De parking die we aanleggen voldoet steeds aan de berekende parkeervraag. In uitzonderlijke situaties wanneer alle functies op de site tegelijkertijd in gebruik zijn kunnen in samenspraak met de eigenaar beroep gedaan worden op de naastgelegen parking van de VLM. Deze kan een antwoord bieden op de parkeervraag door ze op deze momenten open te stellen als overloopparking aan de gebruikers van de site. 's Avonds en in het weekend wanneer de bureaus gesloten zijn is deze parking onderbenut.

Slechts een klein deel van de huidige parking is eigendom van het OCMW (ongeveer 35 plaatsen). Beide parkeerterreinen volledig van elkaar scheiden met elk hun ingang zou leiden tot een inefficiënt gebruik van deze ruimte. Wij raden de bouwheer aan om met het OCMW of ziekenhuis (die de parkeerplaatsen in erfpacht heeft) een overeenkomst te sluiten voor het gedeeld gebruik van de parking. Het vrijwaren van de gereserveerde plaatsen voor personeel van het ziekenhuis of gebruikers van de kerk kan op eenvoudige wijze gebeuren aan de hand van slimme toegangecontrole.

Hoe om te gaan met deze gecalculerde parkeervraag is afhankelijk van de manier hoe een financiële meerwaarde ten behoeve van het onderhoud van de kerk bekomen wordt zoals verderop beschreven.

Financiële meerwaarde

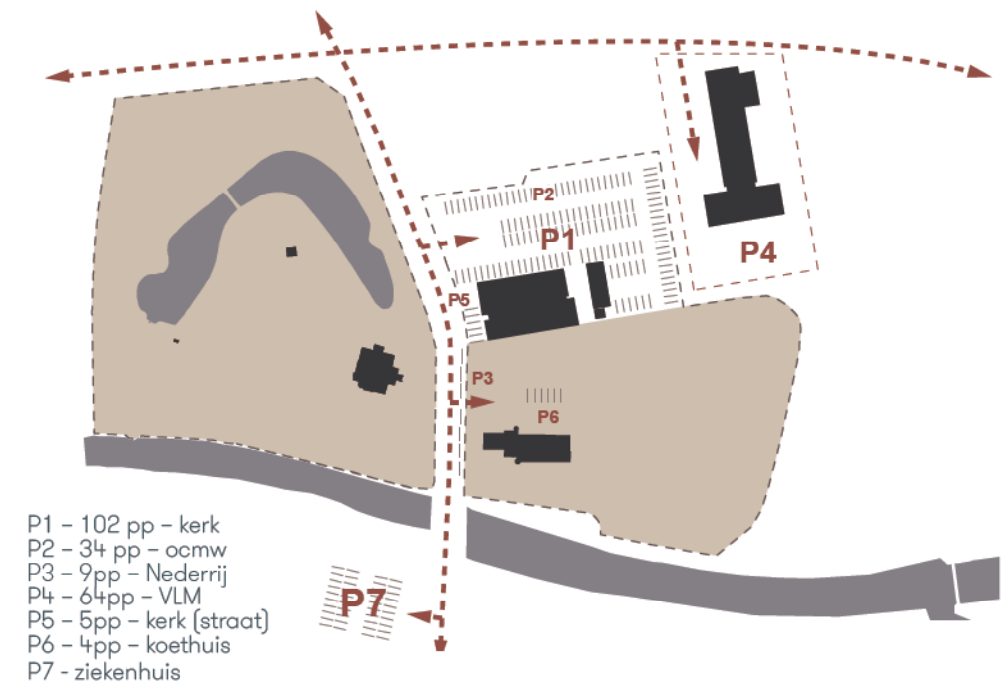
Het creëren van financiële meerwaarde kan door de verkoop van het vrijgekomen grondgebied. Het nadeel dat hieraan gekoppeld is dat de kerkfabriek nagenoeg geen controle meer zal hebben welke impact de nieuwe externe ontwikkeling zal hebben op de naastgelegen kerk en de naastgelegen groene en sacrale parkomgeving.

Wanneer het verkopen van grond niet tot de mogelijkheden behoort zal het creëren van extra financiële meerwaarde steeds gepaard gaan met te maken investeringen. Dit kan op verschillende manieren gebeuren:

- Investeren in nieuwe functies op de vrijgekomen plaats met eigen middelen. Het is echter niet in de opdracht beschreven welke middelen de kerkfabriek hiervoor kan vrijmaken.
- Door een externe partij investeringen te laten doen op de vrijgekomen plaats in ruil voor financiële return. Hierbij kan de kerkfabriek zeggenschap blijven hebben over de toekomstige ontwikkelingen.

Gezien in de opdracht niet omschreven is welke van bovenstaande opties de voorkeur geniet stellen we verschillende mogelijke scenario's voor. Elk scenario zal zijn eigen investeringskost hebben en zijn eigen financiële meerwaarde die daaraan gekoppeld is.

Huidige parkeersituatie

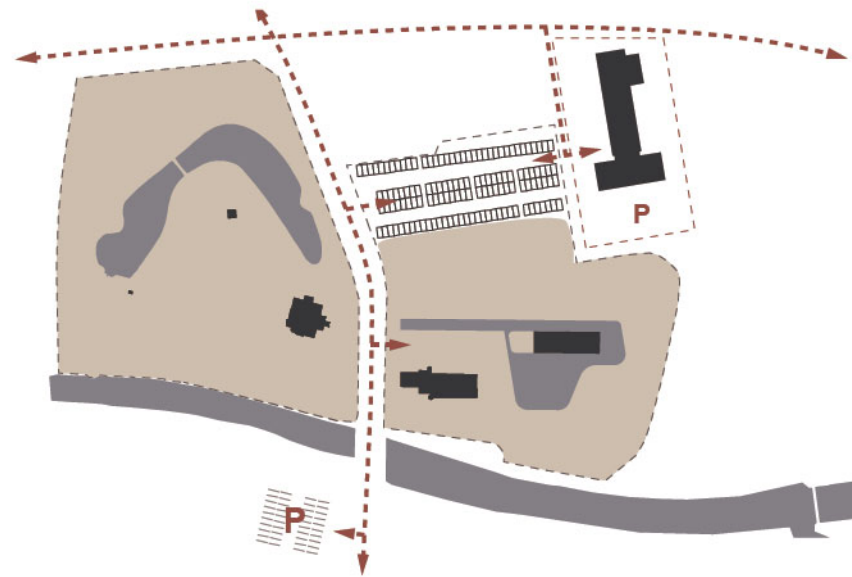

- P1 - 102 pp - kerk
- P2 - 34 pp - ocmw
- P3 - 9pp - Nederrij
- P4 - 64pp - VLM
- P5 - 5pp - kerk (straat)
- P6 - 4pp - koetshuis
- P7 - ziekenhuis

Parkeerbehoefte per functie - nieuwe situatie (CROW - gemeentelijke verordening)

	BVO of # personen		coëfficiënt	totaal
kerk (religie)	150	pers	0,2	30
kerk (evenementen)	320	m2	0,094	30,08
feestzaal 'le paige' (koetshuis)	430	m2	0,08	35
brasserie 'le paige' (koetshuis)	55	m2	0,1	6
bezoekers site / park	10	pers	1	10
ocmw (bestaande parking)	34	pers	1	35
cabins (kortverblijf)	8	st	1	8
parkappartementen	30	st	1,3	39

3 MOGELIJKE SCENARIOS OMFINANCIËLE MEERWAARDE TE CREËREN

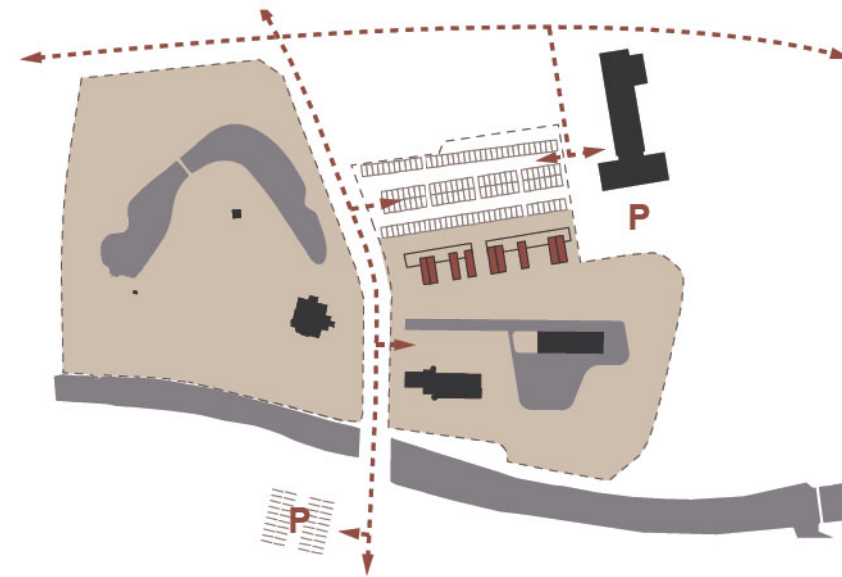
Scenario 1: minimale investering

Vraag parkeerplaatsen: 116 (inclusief 35 plaatsen voor ziekenhuis)
Aanbod parkeerplaatsen: 128

In dit scenario gaan we uit van een minimale investering door de kerkfabriek in combinatie met het behoud van alle gronden en het gebruik ervan.

De huidige parking wordt opgewaardeerd. Door tussen de wagens bomen aan te planten krijgt het parkeerterrein een groen karakter en wordt ze meer betrokken met het park. Ook wordt door de bomen het mogelijk om in de schaduw te parkeren. De capaciteit zakt hierdoor van 136 plaatsen (waarvan 35 in gebruik zijn door het ziekenhuis) naar 128 parkeerplaatsen. Volgens de berekening gebaseerd op de cijfers van CROW zal dit aantal nog steeds volstaan om aan de dagelijkse vraag te voldoen. Om de Nederrij van verkeer te ontlasten kan de inrit van de parking verlegd worden naar de Cardijnlaan.

Inkomsten worden gegenereerd door parkeren betalend te maken. Op de plaats van de huidige kerk komt een open speelweide die kan evolueren in de tijd. Deze werkt als een groene buffer, zowel visueel als akoestisch, tussen de parking en de kerkomgeving. Potentiële ontwikkelingen die misschien nu financieel niet haalbaar zijn worden hierdoor niet gehypothekeerd.

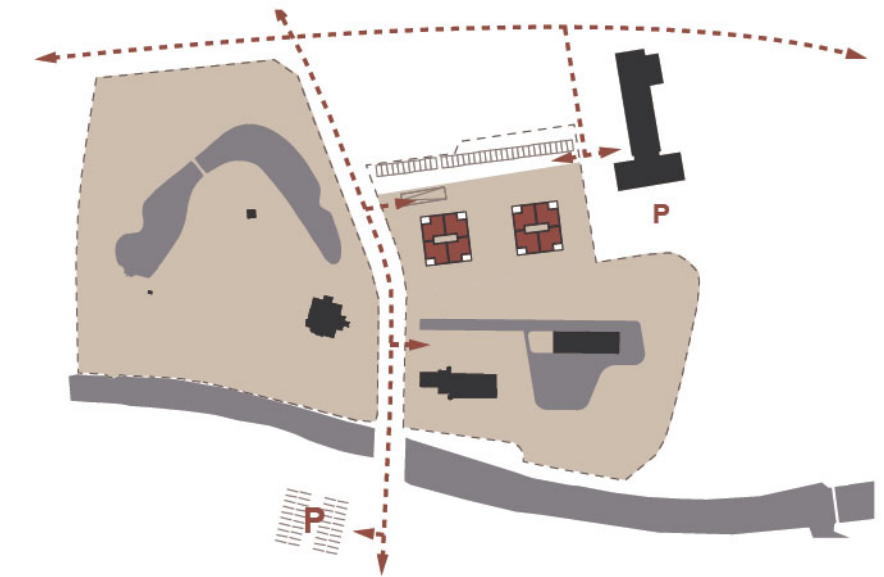

Scenario 2: 'cabins'

Vraag parkeerplaatsen: 128 (inclusief 35 plaatsen voor ziekenhuis)
Aanbod parkeerplaatsen: 128

Een nieuwe functie wordt op de site gebracht. Op de plaats waar de huidige kerk staat worden een 8-tal hoogwaardige houten 'cabins' gebouwd. Ze geven bezoekers zoals toeristen en pelgrims de mogelijkheid om vlakbij de kerk in een groene omgeving te overnachten. Ze richten zich naar de kerkomgeving en zijn omgeven door de nieuwe groene buffer die op de kerksite geïntegreerd wordt. Hierdoor wordt er zowel voor de 'cabins' als voor de kerkomgeving een aangename omgeving gecreëerd die mekaar versterken.

Inkomsten worden gegenereerd door parkeren betalend te maken in combinatie met het verhuren van de 'cabins'. Deze functie is complementair aan de huidige functie van het koetshuis en kan eventueel hiermee gecombineerd worden.

Scenario 3: parkappartementen

Vraag parkeerplaatsen: 155 (inclusief 35 plaatsen voor ziekenhuis)
Aanbod parkeerplaatsen: 159

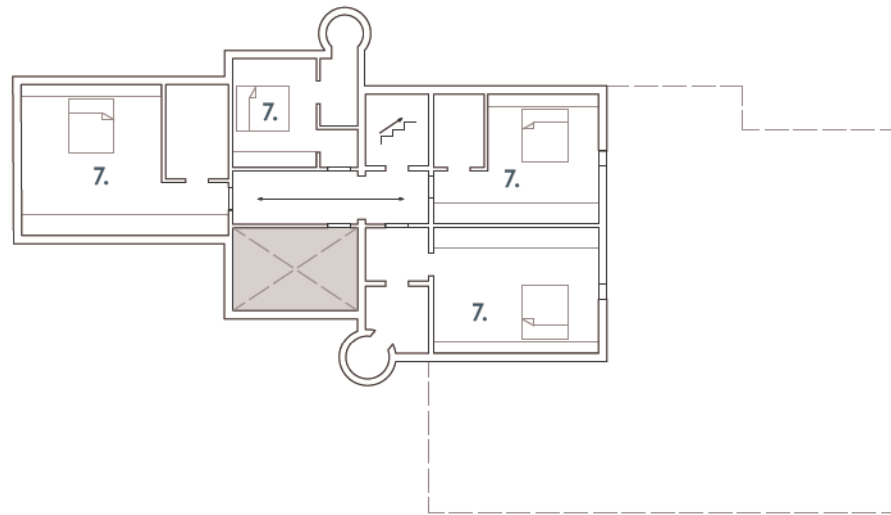
Verspreid over twee volumes en 4 bouwlagen worden 30 parkappartementen gebouwd op de plaats van de huidige kerk en parking. Het gewestplan laat deze functie toe op deze plek. Voldoende open ruimte wordt rondom de volumes behouden om het groene karakter en de doorwaadbaarheid van de site te garanderen.

Parkeren gebeurt op één ondergrondse bouwlaag. 39 plaatsen worden voorzien voor de bewoners van de appartementen (1,3pp/ unit), 81 plaatsen voor bezoekers van de site. Enkel de 35 parkeerplaatsen die toebehoren aan het ziekenhuis bevinden zich nog bovengronds aan de rand van de site.

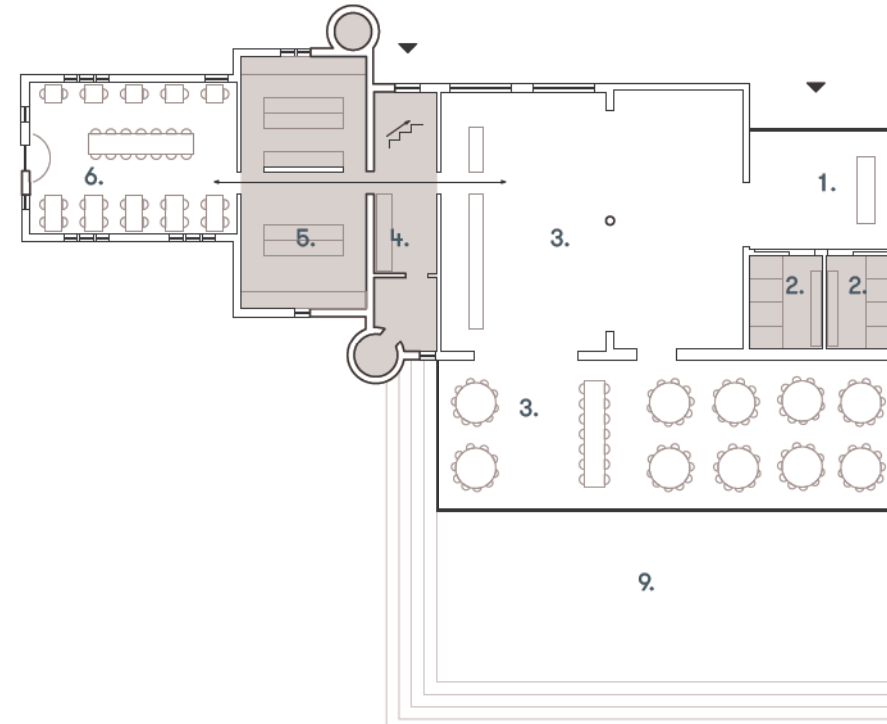
Inkomsten worden gegenereerd door parkeren betalend te maken in combinatie de verkoop of het verhuren van de appartementen. Het spreekt voor zich dat bij dit scenario veruit de grootste investering gepaard gaat alsook de grootste, directe inkomstenbron gegenereerd wordt.

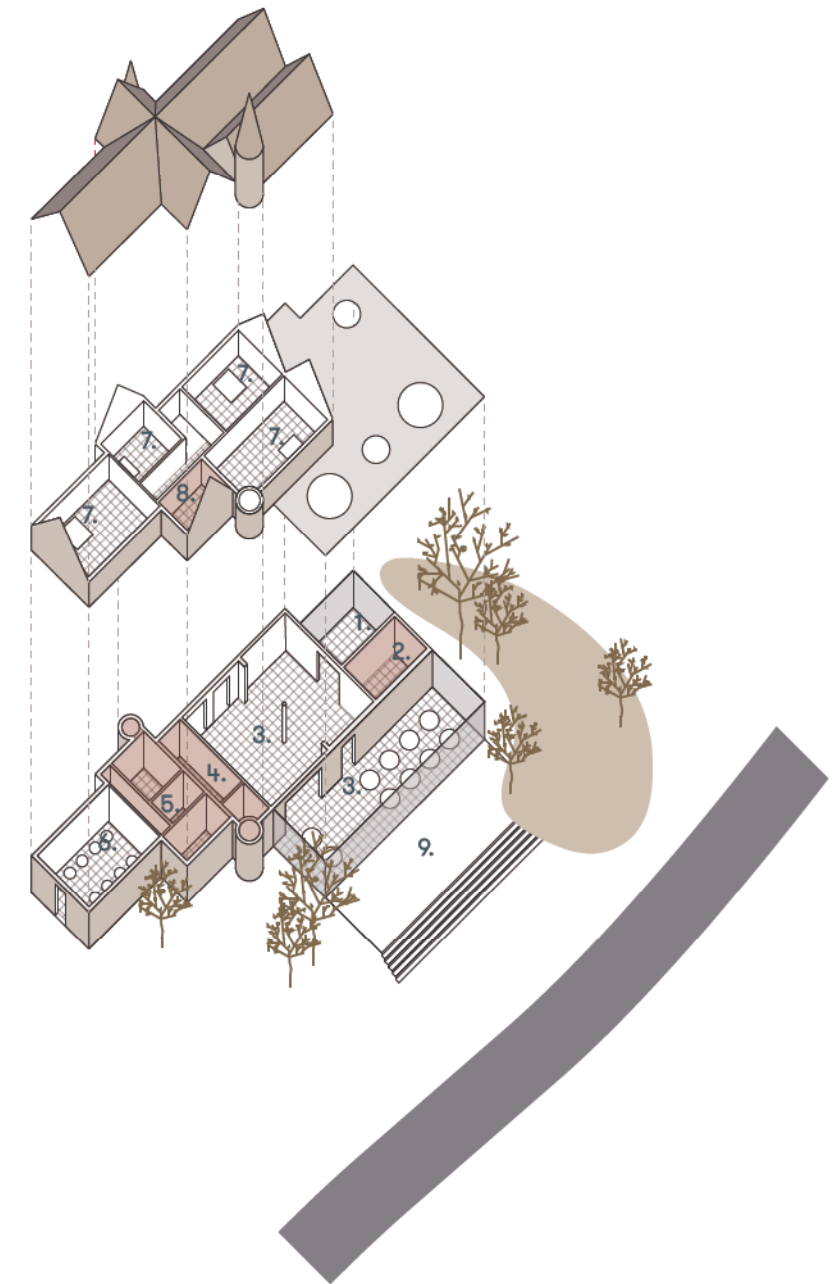
Niveau +1

Niveau 0

1. Onthaal / vestiaire 2. Sanitair 3. Verbruikszaal 4. Zaalondersteunende functies
5. Keuken 6. Brasserie 7. Kamer B&B 8. Bergruimte 9. Terras

Het koetshuis

We willen het koetshuis verder ontwikkelen als een volwaardige functie op de site en om financiële inkomsten te genereren ten behoeve van de werking en onderhoud van de kerk. Het koetshuis is doorheen de jaren verschillende keren verbouwd en uitgebreid zonder oog te hebben op de erfgoedwaarde ervan. Deze verbouwingen waren het gevolg van nieuwe functionele eisen die van het gebouw gevraagd werden en beantwoord werden doormiddel van niet kwalitatieve 'ad hoc' oplossingen. Hierbij was er telkens een gebrek aan een allesomvattende architecturale visie. We willen met een nieuwe opwaardering van het pand hier verandering in brengen.

De huidige functie als feestzaal en restaurant is complementair met de kerk en de ceremonies die in het kasteel plaatsvinden. Deze willen we daarom ook behouden. Het is een logische redenering om de capaciteit van de feestzaal af te stemmen op die van de kerk. De huidige beschikbare ruimte van het koetshuis is echter te klein om er een feest van 150 genodigden te laten plaatsvinden. De huidige huurder van het pand heeft ons dit bevestigd. Deze functie wordt gecombineerd met een kleine brasserie die het koetshuis ook open stelt voor passanten, bezoekers van de site,...

Momenteel is er geen link tussen het koetshuis en de Kleine Nete omwille van de volledig gesloten zuidgevel en het hoge struikgewas tussen het gebouw en de rivier. Langs deze zijde van het gebouw willen we de gevel open maken en een sober en genereus volume bijplaatsen om te voldoen aan de functionele vraag. Aansluitend aan deze uitbreiding maken we een terras dat met luie treden afdaalt richting het water.

Aanvullend op de feestzaal en andere functies op de site maken we op de eerste verdieping accommodatie om te overnachten. Deze b&b heeft 6 volwaardige kamers en kan onder andere gebruikt worden voor pelgrims die de kerk bezoeken, koppels die zojuist hun jawoord gegeven hebben of toeristen die Herentals en de Kempen komen bezoeken. De erfgoedwaarde van het gebouw en zijn omgeving zijn troeven om bezoekers er een unieke ervaring te laten hebben.

Troisgros, Ouches

Boxys keukenpaviljoen, Deurle

8

Het realisatieproces Samenstelling en deskundigheid van het ontwerpteam

De architecten zullen de drijvende kracht en aanjager vormen van het ontwerpteam. Reulf Ramstad Arkitekter zal binnen de tijdelijke vereniging de leiding nemen over het ontwerp van de opdracht, zowel voor het onderdeel architectuur als landschapsarchitectuur. Corbey Ringoir zal in nauwe samenwerking met Reulf Ramstad Arkitekter instaan voor de opvolging van het hele project en het lokale contact zijn met de opdrachtgever, adviseurs, overheden of andere belanghebbenden.

Het team is aangevuld met een aantal experts die zich zullen toeleggen op specifieke onderdelen van het project. Deze specialisten zorgen voor een logische en structurele opbouw. Zij zijn de garantie op een kwalitatieve invulling van het technisch eisenpakket van de opdracht. Al zeer vroeg in de opmaak van het ontwerp worden de verschillende experts ingeschakeld om later tijds- en kwaliteitsverlies te vermijden doordat in het ontwerp niet met alle randvoorwaarden wordt rekening gehouden.

Single Point Of Contact

Het ontwerpteam stelt meteen bij de start een Single Point Of Contact (SPOC) aan die het project zal begeleiden tijdens de hele duur van het ontwerp en van de uitvoering. We hebben een traditie van grote persoonlijke betrokkenheid. Het SPOC is de aanspreekpersoon die de overdracht van informatie en kennis tussen de experts en zijn teamleden bewaakt, stuurt en stroomlijnt. Door de intensieve studierperiode is het in deze opdracht noodzakelijk om dit als een volwaardige taakomschrijving te beschouwen. Hierdoor kan alle informatie tijdig verwerkt worden en blijft de verbrede kijk op dit ontwerp behouden. Doorheen het ontwerpproces is het SPOC op iedere overlegmoment aanwezig. Door die continue betrokkenheid kunnen we een kwaliteitsbewaking garanderen vanaf het schetsontwerp tot aan de oplevering van de werken.

Uitwisselingsmomenten

De uitwisselingsmomenten tussen architect, opdrachtgever, gebruikers en adviseurs zijn sleutelmomenten in het

bouwproces. De relatie tussen deze partijen en in een latere fase ook aannemer, dient er één te zijn van samen werken aan een gezamenlijk project.

De methode van een iteratief ontwerp onderzoek laat een vrije stroom van informatie en ideeën van alle betrokkenen toe. De architecten leiden en coördineren en zullen deze ideeën analyseren en ordenen. De betrokkenen kunnen technische (ingenieurs, deskundigen) of programmatorische (stadsdiensten, belangengroepen, enz.) adviseurs zijn. Daarnaast willen we ook de uiteindelijke gebruikers zoals leden van het koor van in het begin van het schetsontwerp betrekken om aan hun wensen en noden te kunnen beantwoorden.

Het doel van de uitwisselingsmomenten is om het verschil te maken. Intensief overleg moet toelaten om verschuivingen in het initiële programma van eisen door te voeren en verschillende ontwerpopties af te toetsen. Een dergelijke houding is cruciaal om een conceptueel en technisch/financieel sterk project te realiseren. Het laat toe om met minder geld een beter en meer performant resultaat neer te zetten.

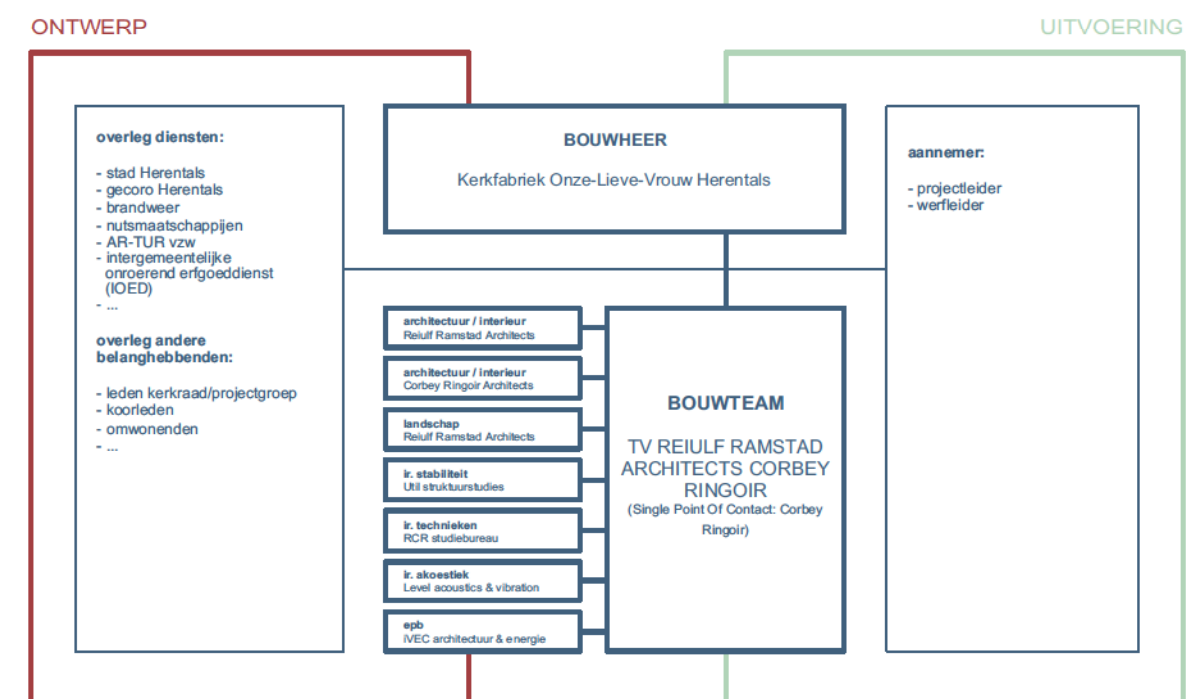
Het ontwerpteam is bereid om het wedstrijdproject aan de lokale bevolking en GECORO te presenteren tijdens een georganiseerd info- en overlegmoment. Alvorens het bouwaanvraagdossier in te dienen hebben we de nodige voorbesprekingen met de vergunningverlenende partijen zoals dienst ruimtelijke ordening, brandweer, etc. Door adviezen van deze besprekingen te verwerken in het ontwerp wordt een beter resultaat bekomen en wordt het risico op een afgekeurde bouwvergunning vermeden.

Het Ontwerpteam is ervan overtuigd dat een open dialoog essentieel is voor het welslagen van het project. Een humane dialoog die steunt op het respect voor elkaar. Doorheen het proces verandert de dialoog van vorm, van deelnemers en van onderwerp.

Checklist project

Om een project van dergelijke omvang te realiseren dient

er tal van regelgeving gevolgd te worden of administratieve zaken in orde gebracht te worden. Vanuit de ervaring van andere projecten heeft Corbey Ringoir een checklist opgemaakt die het ontwerp- en bouwtraject ondersteunt. Dankzij dit draaiboek worden geen essentiële zaken over het hoofd gezien of pas laattijdig opgemerkt.

Util structuurstudies

Util structuurstudies cvba, opgericht in 2007, is een studiebureau gespecialiseerd in stabiliteitsstudies voor interessante architectuur- en kunstprojecten.

In nauwe samenwerking met de ontwerpers zoeken we naar structurele oplossingen die zo dicht mogelijk bij hun concept aansluiten of het trachten te versterken. De vier bestuurders, Frans Leenaerts, Pieter Ochelen, Filip Van de Voorde en Rolf Vansteenwegen zijn van opleiding burgerlijk ingenieur-architect, en proberen vanuit deze achtergrond zorg te dragen voor een goede architectuur die ondersteund wordt door een heldere structuur. Zij organiseren de conceptuele uitwerking van de structuur die ontstaat in de discussie met de architecten.

Util heeft op dit moment tien bijkomende ingenieurs als projectingenieur in dienst, die zorgen voor de technische berekeningen in de aanbestedingsfase en de opvolging van de verschillende werven tijdens de uitvoeringsfase. Het tekenwerk wordt verdeeld over vijf vaste medewerkers, die allemaal een architecturale achtergrond hebben.

Indien het voor een bepaald project nodig is doet UTIL beroep op een aantal externe experts (zoals Flor De Cock als ingenieur geotechniek, Stubeco, Jean- Marie Bailly als expert in historische studies,...).

Util heeft haar kantoor in centrum Brussel en werkt van daaruit aan projecten in heel België en bij gelegenheid in heel Europa (Frankrijk, Italië, Duitsland, Zwitserland) of verder (Shanghai).

We verzorgen stabiliteitsstudies voor meer dan 150 ontwerpbureaus, waar we voortdurend nauw mee in contact staan om de best mogelijke oplossing te vinden. Geregeld wordt dit engagement tastbaar via onze structurele bijdrage aan enkele winnende projecten in lokale, nationale en zelfs internationale architectuurwedstrijden.

RCR studiebureau

RCR is een ingenieursbureau voor speciale technieken in gebouwen. Het bureau heeft in zijn referentielijst zowel kleine als gespecialiseerde en grote opdrachten. Het is opgericht in 2014 als doorstart van RCR cvba, raadgevend ingenieursbureau opgericht in 2004, op haar beurt ontstaan uit de bvba roelandts & rys, die in 1988 opgericht werd.

Het bureau heeft ervaring opgedaan in de meest uiteenlopende opdrachten met sterk variërende complexiteit, zowel in de private als openbare sector.

Nadruk wordt gelegd op flexibiliteit, teamworking met alle bouwpartners en op nauwe ontwerpinteractie met de architecten. De visie is dat de ingenieur zowel een uitgebreide technische kennis bezit als een flexibele creativiteit uitstraalt ter ondersteuning van het ontwerpproces.

Overtuigd van de noodzaak dat de raadgevend ingenieur reeds participeert in vroege ontwerpfasen, staat integratie op het voorplan:

- integratie van technische ruimtes, structuur en technische kokers in het masterplan of in het schetsontwerp.
- integratie van structuur en leidingen
- integratie van het interieur en de eindpunten van de installaties.

De doorgedreven specialisaties binnen het bureau zorgen voor geactualiseerde kennis van de nieuwste technieken en hun toepassing op de meest complexe bouwprogramma's.

Veel aandacht gaat naar de studie van interacties tussen "actieve" en "passieve" technieken met het oog op de deelgebieden van het omgevingscomfort: klimaat, licht, veiligheid en informatie. Het bureau doet onderzoek naar energiebesparing en duurzaam bouwen en naar optimalisatie van comfortregeling in het kader van de centrale installaties en de distributiesystemen in het gebouw.

Level Acoustics & Vibration

Level Acoustics & Vibration is één van de spin-off bedrijven van de Technische Universiteit Eindhoven. Het ontwerpen van doelgerichte toepassingen in akoestisch uitdagende projecten is één van onze belangrijkste drijfveren. Wij stellen de auditieve perceptie daarbij altijd centraal. Naast advieswerk in voornamelijk bijzondere bouw- en railprojecten in Nederland en daarbuiten, en het ontwikkelen van innovatieve bouwconcepten en -producten, zijn we betrokken bij onderzoek en kennisoverdracht. Met nationale en internationale onderzoekspartners nemen we deel aan grote EU onderzoeken. Resultaten daarvan implementeren we in EN standaardisatie, zoals de EN 12354 serie op het gebied van geluidisolatie. Kennis dragen we over door middel van master classes en workshops in ons akoestisch laboratorium. Level Acoustics & Vibration heeft een uiteenlopend portfolio zoals de Qatar National Library in Doha, de Fondazione Prada in Milaan, de Clemenskerk in Nuenen en de Sint Antonius Abt in Acht.

iVec Architectuur & Energie

iVec Architectuur & Energie is een multidisciplinaire samenwerking tussen architect en energiedeskundige. Hedendaagse architectuur dient ons inziens gepaard te gaan met een efficiënt en duurzaam omspringen van de energiebronnen. Dit is slechts op een efficiënte manier mogelijk door een integraal ontwerp waarin architecturale kwaliteiten steeds getoetst worden op niveau van energieprestaties, comfort en hygiëne, en dit reeds in het prille begin van de ontwerpfasen. Deze samenwerking resulteert in een enorm snel, transparant en efficiënt proces, teneinde steeds een doordacht en verantwoord gebouw af te leveren.

Pei Cobb Freed Architects
Corbey Ringoir